Türkmenistanyň Merkezi banky
Центральный банк Туркменистана
Central Bank of Turkmenistan

BANK HABARLARY
БАНКОВСКИЙ ВЕСТНИК
BANKING BULLETIN

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna
на 1 марта 2025 года
as of March 1, 2025

Aşgabat 2025

Mazmuny / Содержание

HABARLAR / НОВОСТИ / NEWS

BANK IŞGÄRLERINIŇ HÜNÄR DEREJELERINI ÝOKARLANDYRMAK BOÝUNÇA OKUW MASLAHATLARY GEÇIRILDI
3

SELJERIŞ MAKALALARY / АНАЛИТИЧЕСКИЕ СТАТЬИ

DURNUKLY YKDYSADY ÖSÜŞI ÜPJÜN ETMEKDE «ÝAŞYL» KARZLAŞDYRMASY KÄMIL MALIÝE GURALYDYR
5

DAŞARY YKDYSADY GATNAŞYKLARYŇ KÖPRÜSI
8

DÖWREBAP HYZMATLAR ÖSÜŞ ÝOLUNDA
13

RAÝATLARYŇ BÄHBIDINE GÖNÜKDIRILEN SANLY BANK HYZMATLARY
16

SELJERIŞ MAGLUMATLARY
АНАЛИТИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ / ANALYTICAL MATERIALS

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ ТУРКМЕНИСТАНА
DEVELOPMENT TRENDS OF THE BANKING SYSTEM OF TURKMENISTAN
20

TABLISALAR / ТАБЛИЦЫ / TABLES
22

BANK IŞGÄRLERINIŇ HÜNÄR DEREJELERINI ÝOKARLANDYRMAK BOÝUNÇA OKUW MASLAHATLARY GEÇIRILDI

2025-nji ýylyň fewral aýynyň dowamynda Awaza milli syýahatçylyk zolagynda ýerleşýän «Hazyna» hojalyk jemgyýetinde bank ulgamynyň hünärmenleri üçin hünäri ýokarlandyryş okuw maslahatlary geçirildi.

2025-nji ýylyň 3-7-nji fewraly aralygynda ýurdumyzyň bank ulgamynda işleýän ýaş hünärmenler üçin Gökderede ýerleşýän Hünäri ýokarlandyrmak bölüminde geçirilen «Bank işi» atly okuw maslahatynda täjirçilik banklarynyň lizing, faktoring we forfeýting amallary, nagt däl hasaplaşyklary ösdürmekde bank kartlarynyň ähmiýeti, bank işiniň kadalaşdyrylyşy, bankyň aktiw we passiw amallary, ýurdumyzyň ykdysady kuwwatyny berkitmekde bank ulgamynyň orny, halkara amallaryň töleg balansynda hasaba alnyşy barada giňişleýin gürrüň berildi.

2025-nji ýylyň 17-21-nji fewraly aralygynda ýurdumyzyň banklarynyň Daşary ýurt puluny kadalaşdyryş we daşary ykdysady gatnaşyklar we Halkara amallar müdirlikleriniň (bölümleriniň) hünärmenleri üçin Gökderede ýerleşýän Hünäri ýokarlandyrmak bölüminde «Banklarda daşary ýurt puluna gözegçilik we halkara amallar» atly okuw maslahaty geçirildi. Okuw maslahatynyň dowamynda daşary ýurt pulunda ýerine ýetirilýän amallar, halkara töleg ulgamynda pul serişdeleriniň dolanyşygy, diling amallarynyň alnyp barlyşy we bu boýunça resminamalaryň alnyp barlyşy, maliýe goýumlarynyň hasaba alnyşynyň auditi, dünýä bazarynyň emele gelmegi we halkara söwdasy, bank işini kämilleşdirmekde daşary ýurt tejribesi we milli ýörelgeleri barada giňişleýin gürrüň berildi.

Şu ýylyň 24-28-nji fewraly aralygynda karz edaralarynyň şahamçalarynyň dolandyryjylary we dolandyryjylarynyň orunbasarlary üçin Gökderede ýerleşýän Hünäri ýokarlandyrmak bölüminde geçirilen «Bank töwekgelçiligini dolandyrmak» atly okuw maslahatynda bank töwekgelçiligi, görnüşleri we olary dolandyrmagyň usullary, karz registri we onuň ähmiýeti, gözegçilik barlagynyň geçirmegiň aýratynlyklar, esasy makroykdysady meseleler we milli hasaplar ulgamy, karzlaryň hasaba alnyşynyň auditi, «Karz taryhy» merkezleşdirilen maglumat binýadyny dolandyrmagyň we ony ulanmagyň düzgünleri barada giňişleýin gürrüň berildi.

Geçirilen okuw maslahatyň dowamynda auditorlara bildirilýän hünär derejesiniň talaby we auditorlyk işiniň ahlak kadalary, şübheli amallaryň alamatlary, amallary amala aşyrýan şahslar tarapyndan müşderileriň we olaryň benefisiar eýeleriniň talabalaýyk barlagy ýaly ugurlarda çykyşlar diňlenildi we gyzyklandyrýan soraglar boýunça bank ulgamynyň wekilleri özara pikir alyşdylar.

Banklaryň kibergorag merkezleriniň we maglumat howpsuzlygy bölümleriniň hünärmenleri üçin fewral aýynyň 17-21-nji senelerinde «Hazyna» hojalyk jemgyýetinde «Maglumat we kiberhowpsuzlygyň üpjün edilişi» atly okuw maslahaty geçirildi. Okuw maslahatlarynyň dowamynda banklarda maglumat we kiberhowpsuzlyk talaplarynyň berjaý edilişi, «Log» ýazgylarynyň merkezleşdirilen tertipde jemlenilmegi we seljerilmegi, SIEM ulgamy, «Defence in depth» maglumat howpsuzlyk strategiýasynyň tapgyrlaryny ýerine ýetirmek, kiberhadysalara garşy durmak, olara jogap gaýtarmagyň düzgünleri we usullary, banklarda maglumat aktiwleriniň tükellemesini geçirmegiň tertibi we düzgünleri ýaly ugurlarda bank ulgamynyň wekilleri özara pikir alyşdylar.

Mundan başga-da geçirilen okuw maslahatlarynyň dowamynda Türkmenistanyň Merkezi bankynyň Kibergorag merkezi bilen utgaşykly işlemegiň tertibi we düzgünleri barada giňişleýin

gürrüň berildi. Bank ulgamynyň işini kämilleşdirmek boýunça kabul edilen kadalaşdyryjy hukuknamalar, müşderilere hyzmat etmegiň döwrebap usullary, bank işgärleriniň hünärini kämilleşdirmek boýunça daşary ýurt tejribelerini paýlaşmak geçirilen okuw maslahatlarynyň esasyny düzdi.

Meýilnama laýyklykda geçirilen okuw maslahatlaryna bank ulgamynyň 100-den gowrak işgäri gatnaşdy.

TMB-niň Ylmy-önümçilik geňeşi

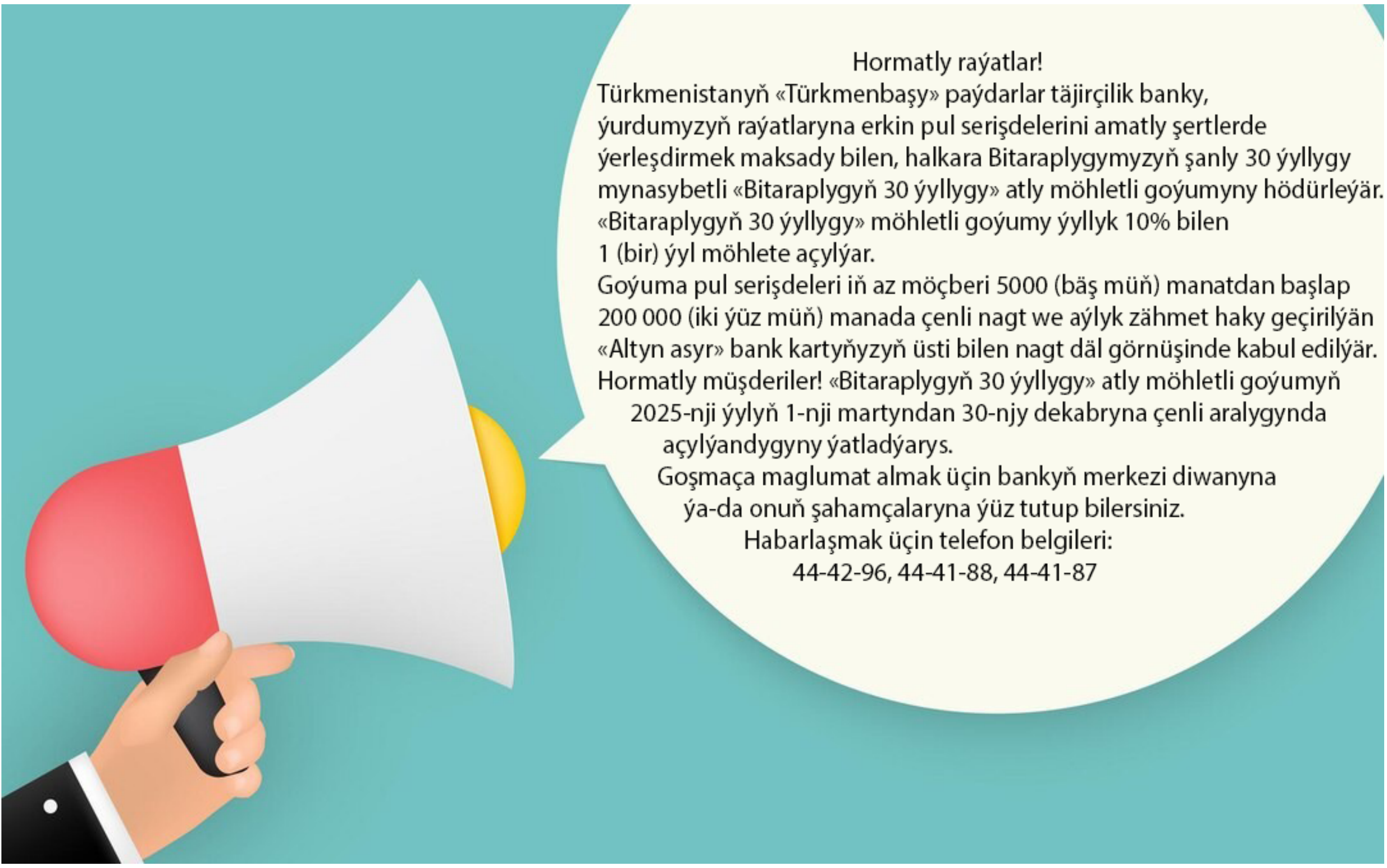

DURNUKLY YKDYSADY ÖSÜŞI ÜPJÜN ETMEKDE «ÝAŞYL» KARZLAŞDYRMASY KÄMIL MALIÝE GURALYDYR

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Gahryman Arkadagymyzyň başyny başlan halkyň bähbidine gönükdirilen ykdysady özgertmelerini üstünlikli dowam etdirýän we durmuşa geçirýän Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ylma daýanýan we innowasion tehnologiýalara esaslanýan öňdengörüjilikli ykdysady syýasatynyň durmuşa geçirilmeginiň netijesinde milli ykdysadyýetimiz dünýä nusgalyk durnukly ösüşlere eýe bolýar.

Şu nukdaýnazaryndan ugur alnyp ýurdumyzyň bank ulgamynda hem, halkara tejribesine daýanýan, döwrebap innowasion sanly tehnologiýalaryň ornaşdyrylmagy netijesinde, dürli ugurly bank karzlaryny ilat köpçüligine we bank müşderilerine yzygiderli esasda hödürlenýär. Täjirçilik banklaryň dürli görnüşli bank karzlaryndan peýdalanýan bank müşderileriniň sany hem-de bank müşderilerine berlen karzlaryň pul möçberleri boýunça günsaýyn köpelýär.

«Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy: Türkmenistany 2022–2052-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Milli maksatnamasynda» hem-de «Türkmenistanyň Prezidentiniň ýurdumyzy 2022–2028-nji ýyllarda durmuşy-ykdysady taýdan ösdürmegiň maksatnamasynda» kabul edilen wezipeleriň bank ulgamy tarapyndan üstünlikli ýerine ýetirilmeginde birnäçe wezipeler kesgitlenendir. Milli maksatnamada kabul edilen «Ýaşyl ykdysadyýeti» ösdürmegiň esasy ugurlary atly bölüminde ýurduň ösüşiniň ýaşyl ykdysadyýet ugruny, serişdeleriň galyndysyz peýdalanylmagyny (sirkulýar ykdysadyýet) ýokary derejede ulanmagy göz öňünde tutýan güýçli durnuklylyk modeli goýlandyr we baş maksat hökmünde jemgyýetiň durmuşynyň ähli ulgamlarynda hemmetaraplaýyn (inklýuziw) durnukly ýaşyl ykdysadyýetiň ösüşini üpjün etmek bolup durýar.

Şu nukdaýnazaryndan hem-de halkara tejibelerinden ugur alnyp, ýurdumyzyň banklary tarapyndan hem durnukly ykdysady ösüşi üpjün etmekde ýaşyl karzlaşdyrmak düşünjesiniň ulanylmagy babatyndaky meseläniň öwrenilmegini we durmuşa ornaşdyrylmagyny maksadalaýyk hasap edilip teklip edilýär. Daşky gurşawy goramak babatynda döwlet syýasatyň strategik maksady ähli ýerde «ýaşyl ykdysadyýetiň» ýörelgelerini ornaşdyrmagyň we tebigy ulgamlary mümkin bolan derejede saklap galmagyň esasynda jemgyýetiň we raýatlaryň ýaşaýşy we işi üçin ekologiýa taýdan amatly şertlerini üpjün etmek bolup durýar.

Ileri tutulýan ugurlaryň hataryna «akylly şäher» konsepsiýasyny durmuşa geçirmek, galyndylary dolandyryş ulgamyny düýpli özgertmegiň esasynda zyýansyz dolanyşygy bolan ykdysadyýeti ösdürmek, gaýtadan dikeldilýän energiýa çeşmelerinden peýdalanmak mümkinçiligini ýokarlandyrmak,

ýurduň suw gorlaryny gorap saklamagyň hem-de suw serişdelerini peýdalanmagyň netijeliligini ýokarlandyrmakdan, olaryň hilini jemgyýetiň zerurlyklaryna üýtgemegine laýyklykda gowulandyrmak ýaly çäreler degişlidir.

Önümçiligiň we sarp edişiň innowasion işewürlik modellerini ornaşdyrmagyň çäklerinde gaýtadan işleýän senagatyň önümçiliklerinde ikinji çig malyň has doly derejede gaýtadan işlenilmegini üpjün etmek, şeýle hem bölek satuwda we sarp ediş derejelerinde azyk galyndylarynyň emele gelýän möçberlerini azaltmak, önümçilik-ýerleýiş zynjyrynyň ähli tapgyrlarynda azyk önümleriniň ýitgisini peseltmek hem zerur hasaplanylýar.

Durnukly ykdysady ösüşiň täze ugrunyň esasy hereketlendiriji güýji ýaşyl ykdysadyýet bolmalydyr we ýurdumyzyň banklary tarapyndan bu ugurlara karz serişdeleri berlende ýaşyl karzlaşdyrmak düşünjesinden ugur alnyp, berilýän karz serişdeleriniň göterim möçberiniň pes we uzak möhlete berilýän karzyň bolmagyny gazanmakdan ybarat bolup durýar. Netijede, suw serişdelerini tygşytly peýdalanmaga, energiýany we serişdeleri tygşytlamaklyga, uglerod zyňyndylarynyň azaldylmagyna, ekologiýa taýdan arassa önümçilige (ýyladyşhanalar) we ulaglara, energiýanyň gaýtadan dikeldilýän çeşmelerine, organiki (tebigy) önümleriň öndürilmegine, ekologik ösüşe - daşky gurşawa örän az täsir edýän gurluşyga esaslanýan innowasion «ýaşyl» tehnologiýalar onuň baş gurallary bolup çykyş edýär.

Bu innowasion tehnologiýalar, işewürligiň täze görnüşlerini, şeýle hem jemgyýetiň galyndysyz ykdysadyýetiň ýörelgelerine laýyk gelýän işewürlik-özara hereketiň täze görnüşlerini döretmäge mümkinçilik berýär. Asyl manysynda ýaşyl karzlaşdyrmak düşünjesi - bu tebigata zyýansyz we durnukly ösüş maksatlaryna laýyk gelýän taslamalary goldamak üçin maliýe serişdeleriniň goýberilmegini aňladýar. Bu düşünjeler esasan hem daşky gurşawa oňyn täsir edýän, energiýa tygşytlaýjy we ekologiýa taýdan arassa taslamalara gönükdirilýär.

Onuň esasy aýratynlyklary şu aşakdakylardan ybaratdyr:

- adaty karzlardan tapawutlylykda ekologiýa taýdan peýdaly taslamalar üçin berilýär (gün panelleri, energiýa tygşytlaýjy enjamlary öndürijiler, ýyladyşhanalar, ekologiýa taýdan arassa önüm öndürijiler (agyz suw önümçiligi, suwy tygşytly ulanýan enjamlar we serişdeler (damjalaýyn usul, sepeleme, ýagyş ýagdyryjy usul we ş.m.);
- karz alyjylara ýeňillikli şertler hödürlenýär (pes derejeli göterimler, uzak möhlet);

(Şekil 1)

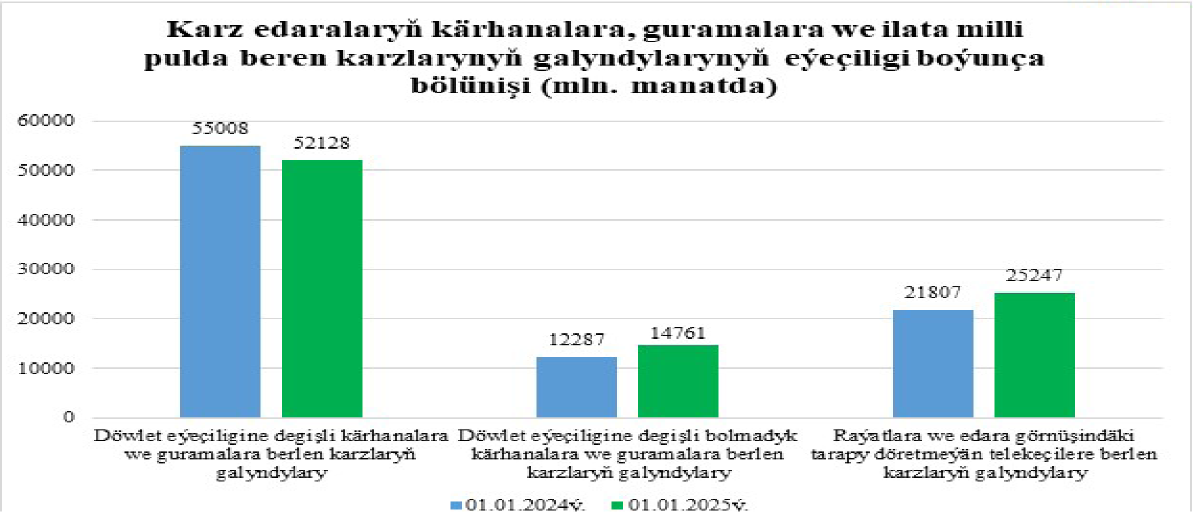

- karzyň maksady ekologiýa taýdan arassa taslamalary ösdürmekdir;
- daşky gurşawa edýän täsiri bahalandyrmak üçin aýratyn gözegçilik ulgamy bar.

Türkmenistanyň pul-karz syýasatynyň esasy maksady hem milli pulumyzyň satyn alyjylyk

ukybyny berkitmek bilen, ýurdumyzyň senagat we innowasion taýdan ösüşine goldaw bermek arkaly onuň ösüşine goşmaça itergi bermekden ybarat bolup durýar.

Muňa mysal hökmünde, 2025-nji ýylyň 1-nji ýanwar ýagdaýyna galýan täjirçilik banklarynyň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň pul möçberleriniň galyndylarynyň eýeçiligi boýunça bölünişiginiň galyndysyny, degişliligi boýunça 2024-nji ýylyň 1-nji ýanwar ýagdaýy bilen deňeşdirilen 1-nji şekile syn etmek bolar.

1-nji şekilden görnüşi ýaly, ýurdumyzyň täjirçilik banklary tarapyndan döwlet eýeçiligine degişli kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndysynyň möçberi 2025-nji ýylyň 1-nji ýanwar ýagdaýyna 55 008 mln. manada deň, geçen ýylyň degişli döwründe bolsa 52 128 mln. manada deňdir. Netijede 2 880 mln. manada çenli berilen karzlaryň möçberi azalypdyr.

Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary hasabat senesine 14 761 mln. manada deň bolup, degişliligi boýunça geçen ýylyň hasabat döwrüne galyndysy 12 287 mln. manada deňdir we netijede bolsa, 2 474 mln. manat möçberinde berlen karzlar artypdyr.

Täjirçilik banklary tarapyndan ýurdumyzyň raýatlaryna we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçilere berlen karzlaryň galyndylary hasabat senä 25 247 mln. manada deň bolup, geçen ýylyň degişli döwri bilen deňeşdirilende bolsa, 21 807 mln. manada deň boldy. Bu ugurlarda hem hususy tarapa berlen karzlaryň möçberi 3 440 mln. manat möçberinde ýokarlanypdyr.

Netijede geçirilen sejermede görnüşi ýaly täjirçilik banklary tarapyndan bankyň müşderilerine berilýän dürli ugurly karzlaryň görnüşleri boýunça alanymyzda döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary hem-de täjirçilik banklary tarapyndan ýurdumyzyň raýatlaryna we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçilere berlen karzlaryň galyndylary geçen ýylyň degişli döwürine garanyňda ep-esli möçberde ýokarlanypdyr. Diýmek, ýurdumyzyň ykdysadyýetini ösdürmeklige berilýän karzlaryň içinde hususy taraplara berilýän dürli görnüşli karz serişdeleriň möçberiniň ýokary bolmagy hormatly Prezidentimiziň tagallalary esasynda hususy ulgama berilýän goldawlaryň netijeleridir.

Ýurdumyzyň karz edaralary tarapyndan berilýän karzlaryň görnüşlerini has-da kämilleşdirmek we ösdürmek, hem-de bular babatynda banklaryň müşderilerine hödürlenýän bank hyzmatlarynyň gerimini has-da giňeltmek we olaryň hilini ýokarlandyrmak babatynda banklar tarapyndan ýaşyl karzlaşdyrmak düşünjesinde beriljek karz serişdeleriniň hususy telekeçilik başlangyçlarynyň, mikro, kiçi, orta we iri hususy kärhanalaryň hödürleýän «ýaşyl ykdysadyýet» düşünjesine dogry gabat gelýän taslamalaryna ýeňillikli şertlerde karzlaşdyrylmagy dowam etdirmek kanuny ýagdaýdyr. Muňa mysal hökmünde oba hojalyk pudaklaryny, şol sanda ösümlik-bagçylyk, gök ekerançylyk ýaly ugurlary, energiýa we tebigy serişdelerini tygşytlaýjy tehnologiýalarynyň maksatlaýyn ýaşyl karzlaşdyrmak arkaly alnyp barylmagy döwrebap maliýe guralydyr.

Milli ykdysadyýetimizi diwersifikasiýalaşdyryp ösdürmekde we ilatyň ýaşaýyş-durmuş derejesini has-da ýokarlandyrmakda ýadawsyz tagallalary edýän Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlarynyň sag, ömürleriniň uzak bolmagyny, il-ýurt bähbitli durmuşa geçirýän işleriniň hemişe rowaç almagyny arzuw edýäris!

G. MYRADOW,
Türkmen döwlet ykdysadyýet we dolandyryş institutynyň
«Bank işi» kafedrasynyň müdiriniň w.w.ý.ý., mugallym

SELJERIŞ MAKALALARY

DAŞARY YKDYSADY GATNAŞYKLARYŇ KÖPRÜSI

Türkmenistan döwletimiz häzirki taryhy döwürde dünýä jemgyýetçiliginiň ähli ugurlar babatdaky ösüşine laýyk gelýän özgertmeleri tapgyrlaýyn durmuşa ornaşdyrýar. Şunuň bilen baglylykda, ýurdumyzyň milli ykdysady kuwwatyny ýokarlandyrmak babatda dünýä tejribesini özleşdirmek bilen, raýatlara döredilýän şertlerde döwrebaplyk ýörelgelerinden ugur alynýar. Ýurdumyzda durnukly ykdysady ösüşiň çäklerinde döwlet maksatnamalary üstünlikli durmuşa geçirilýär. Bu maksatnamalaýyn işleriň çygrynda ýurduň maliýe-bank ulgamynyň hem özboluşly ähmiýete eýe bolup durýandygyny bellemek zerur.

Milli özygtyýarlylygyny gazanmak bilen özbaşdak dolandyryş ulgamyny, şol sanda milli maliýe-bank ulgamyny döreden Türkmenistan döwletimiz garaşsyzlyk ýyllarynda uly ösüşlere ýetdi. Bu ösüşleriň şerti hökmünde degişli pudagyň işinde öňdebaryjy tejribä, ylmyň soňky gazananlaryna eýerip, dünýäniň ykdysady ulgamyna goşulyşmagyň işjeňleşdirilmegini, ykdysadyýetiň pudaklarynyň arasyndaky baglanyşygyň üpjün edilmegini gazanmak zerur bolup durýar.

Halkara maliýe-bank ulgamyndaky gatnaşyklaryň ösdürilmeginde, iri maýa goýum taslamalaryny maliýeleşdirmek we dolanyşyk serişdelerini üpjün etmekde hem-de raýatlara edilýän hyzmataryň ýeňillikli amal edilmeginde Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky hem baý tejribä eýedir. Bu bankyň döwlet maksatnamalaryndan gelip çykýan wezipeleri yzygiderli durmuşa geçirmek bilen maýa goýum syýasatyny ilerletmekde, bu babatda daşary ýurt kompaniýalaryny hyzmatdaşlyga işjeň çekmekde mynasyp tagallalaryny bellemek gerek.

Milli ykdysadyýetimiziň strategik pudaklarynyň döwlete degişli edaralar, maliýe guramalary we hususy kärhanalar, bankyň müşderileriniň esasyny düzýär. Soňky ýyllarda Aziýa-Ýuwaş ummany sebitiniň ýurtlarynyň, esasan hem Ýaponiýanyň, Koreýa Respublikasynyň, Hytaýyň, Birleşen Arap Emirlikleriniň we beýleki döwletleriň öňdebaryjy maliýe guramalary bilen hyzmatdaşlyk işjeň häsiýete eýe boldy. Häzirki wagtda bank dünýäniň ýigrimä golaý ýurdunyň elliden gowrak daşary ýurt banklary we maliýe guramalary bilen işjeň hyzmatdaşlygy netijeli dowam etdirýär we ýylsaýyn ösdürýär. Bu bolsa halkara hasaplaşyklary we müşderileriň sargytlary boýunça tölegleri çalt hem-de netijeli amala aşyrmaga ýardam edýär. Bank halkara maliýe guramalary we ösüş gaznalary, halkara banklar bilen hyzmatdaşlyk pudagynda Yslam ösüş banky, Aziýanyň ösüş banky, OPEK Halkara ösüş gaznasy we beýleki banklar, gaznalar bilen gatnaşyklaryň ösdürilmegine aýratyn ähmiýet berýär.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky Türkmenistanyň Hökümetiniň adyndan 1994-nji ýylyň 13-nji sentýabryndan bäri Yslam Ösüş Bankynyň agzasy, 2001-nji ýylyň 20-nji oktýabryndan bäri Hususy Pudagy Ösdürmek boýunça Yslam Korporasiýasynyň agzasy, 2019-njy ýylyň 14-nji aprelinden bäri hem Maýa goýumlary we eksport karzlary ätiýaçlandyrmak boýunça Yslam korporasiýasynyň agzasy, şeýle-de 2021-nji ýylyň 22-nji dekabryndan bäri Söwdany maliýeleşdirmek boýunça halkara Yslam Korporasiýasynyň agzasy bolup çykyş edip gelýär.

Milli ykdysadyýetimiziň durnukly ösmegi onuň ulag we aragatnaşyk, nebit-gaz, ýangyç-energetika, senagat, söwda, oba hojalygy, gurluşyk pudaklarynda, hyzmatlar ulgamynda öndürijilikli netijeleriň günsaýyn artmagyna, kiçi we orta telekeçiligiň barha ösmegine öz oňyn täsirini ýetirýär.

Ýurdumyzyň mümkinçilikleriniň açylmagynda we ähli pudaklaryň işiniň ilerlemeginde daşary ýurtly maýa goýujylaryň hyzmaty uly bolup, olar ýurdumyzda köp sanly iri taslamalaryň durmuşa geçirilmegine goşant goşýarlar. Esasan-da, olaryň degişli taslamalary maliýeleşdir-

meginde Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň daşary ýurtly taraplar bilen baglaşan şertnamalary hem-de ylalaşyklary uly hyzmata eýedir. Şunuň bilen baglylykda, milli eksport-import we eksport ätiýaçlandyryş bilen hyzmatdaşlyk babatda bank Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaşlyk banky we Ýaponiýanyň eksporty we maýa goýumy ätiýaçlandyryş guramasy (NEXI), Günorta Koreýanyň Eksport-import banky we Koreýanyň söwdany ätiýaçlandyryş guramasy (K-Sure), Hytaýyň Eksimbanky, Germaniýadaky Euler Germes, Italiýanyň SACE eksport ätiýaçlandyryş kompaniýasy, Şweýsariýanyň eksport töwekgelçiliklerini ätiýaçlandyryş guramasy (SERV) bilen işewürlik hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ýola goýdy. Bu bolsa öz nobatynda milli ykdysadyýetiň möhüm pudaklarynda taslamalary maliýeleşdirmegiň esasy çeşmelerini kesgitleýär.

Diýarymyzyň dürli künjeklerinde ykdysadyýetiň möhüm pudaklaryna degişli desgalaryň taslamalarynyň amal edilmeginde bank möhüm orun eýeleýär. Bank bu ugurlar boýunça karz ylalaşyklarynyň baglaşylmagynda wajyp hyzmaty ýerine ýetirýär. Maliýe we bank işini alyp barmakda bankyň esasy maksady daşary ýurt maýa goýujylaryny ýurduň iri taslamalaryna çekmekden ybaratdyr. Bu ugurda bolsa geçen ýyllaryň dowamynda köp sanly taslamalardyr degişli işler durmuşa geçirildi.

Soňky ýyllarda daşary ýurt kompaniýalary bilen karz ylalaşyklarynyň hasabyna birnäçe giň gerimli taslamalaryň gurluşygy alnyp baryldy. Gyýanlyda polipropilen we polietilen önümçiligi boýunça zawodyň gurluşygy, Garabogazda karbamid zawody hem-de Owadandepede gazy gaýtadan işlemek we ondan benzin öndürmek boýunça senagat toplumy, şeýle-de Mary şäherinde ammiak we karbamid öndürýän zawodlar toplumy we beýleki iri önümçilik desgalary guruldy we ýurdymyzyň eksport kuwwatyny artdyrmak üçin mümkinçilikler döredildi.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bilen Germaniýanyň iri «Commerzbank AG» bankynyň hyzmatdaşlygynda ýurdumyzyň Oba we suw hojalyk ministrligi üçin Ýewropanyň (Germaniýa, Fransiýa, Italiýa, Niderlandlar) önümçiligi bolan oba hojalyk tehnikalarynyň getirilmegini maliýeleşdirmek boýunça karz ylalaşygyny, Türkmenistanyň energiýa ulgamyny döwrebaplaşdyrmak boýunça taslamany maliýeleşdirmek üçin Aziýanyň ösüş banky bilen, Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaşlyk banky we gatnaşyjy maliýe guramalar bilen, Sweýsariýanyň «Credit Suisse AG» we Germaniýanyň «Commerzbank AG» bilen ylalaşyklara gol çekilmegini we beýleki onlarça taslamalary we önümçilik düzümlerini bank tarapyndan ýola goýlan maýa goýum taslamalaryna deliller hökmünde görkezmek bolar.

Bulardan başga-da, daşary ýurt maýa goýumlarynyň çekilmegi bilen amal edilýän maýa goýum taslamalary ýylsaýyn artýar. Türkmenistanda kiçi we orta telekeçiligi goldamak we bu ugurda taslamalary maliýeleşdirmek üçin hem Yslam Ösüş bankynyň Hususy ulgamy ösdürmek boýunça Yslam korporasiýasy we OPEK Halkara ösüş gaznasy bilen maliýe ylalaşygyna gol çekildi we doly özleşdirildi.

«Türkmenistanyň daşary ykdysady işini ösdürmegiň 2020 — 2025-nji ýyllar üçin Maksatnamasyny» üstünlikli durmuşa geçirmekde «Türkmenistan - Owganystan - Pakistan -Hindistan» gaz geçirijisiniň ýurdumyzyň çägindäki böleginiň gurluşygyny maliýeleşdirmek boýunça halkara maliýe guramalary we banklary bilen degişli işler dowam etdirilýär. Bu gaz geçirijiniň Türkmenistanyň çägindäki ähli gurluşyk işlerini gurnamak hem-de turbalaryň we degişli enjamlaryň satyn alynmagyny maliýeleşdirmek boýunça Yslam Ösüş banky we Saud Ösüş gaznasy bilen degişli karz ylalaşyklaryna gol çekildi.

Geçen ýyllarda Yslam ösüş bankyndan we OPEK Halkara ösüş gaznasyndan iki sany «Ro-Ro» görnüşli gämini we bir sany ýük gämisini gurmak boýunça taslamalary maliýeleş-

dirmek üçin karz serişdelerini çekmek boýunça ylalaşyk baglaşyldy. Şeýle hem Gahryman Arkadagymyzyň 2019-njy ýylda Italiýa döwletine bolan resmi saparynda Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi bilen Italiýanyň «Adipson Ind. Srl» kompaniýasynyň arasynda gol çekilen Memorandum esasynda Lebap welaýatynda buýan köküni gaýtadan işläp, ýylda 390 tonna glisirrizin turşusyny öndürýän kärhanany gurmak işlerini maliýeleşdirmek üçin Italiýanyň Banca Monte dei Paschi di Siena bankynda karzyň hasabyna akkretidiw açyldy.

Geçen ýyllaryň dowamynda Türkmenistanyň Energetika ministrliginiň «Türkmenenergo» döwlet elektroenergetika korporasiýasynyň Gaz turbinaly elektrik stansiýalary üçin ätiýaçlyk şaýlarynyň we howa süzgüçleriniň satyn alynmagyny maliýeleşdirmek hakyndaky Türkmenistanyň Prezidentiniň kararyny ýerine ýetirmek maksady bilen, Niderlandlar Patyşalygynyň «ING Bank N.V.» bankynyň Ýaponiýanyň Tokio şäherindäki şahamçasy bilen karz ylalaşyklaryna gol çekildi. 2021-nji ýyldan bäri Birleşen Arap Emirlikleriniň Abu-Dabi Ösüş gaznasy bilen amala aşyrylýan hyzmatdaşlygyň çäginde Balkan welaýatynyň Serdar etrabynda kuwwaty 10 megawat bolan köpugurly elektrik stansiýasyny, Balkan welaýatynyň Jebel şäherçesinde howa menzil toplumyny gurmak taslamalaryny maliýeleşdirmek üçin karz ylalaşyklary baglaşyldy we häzirki wagda berlen karz serişdeleri özleşdirilýär.

Mundan başga-da, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bilen Arap we fransuz banklary bileleşiginiň arasynda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ylalaşyga gol çekildi. Munuň özi eksport-import amallaryny maliýeleşdirmek, Türkmenistanyň bilen Fransiýanyň arasynda söwda-ykdysady hyzmatdaşlygy ösdürmek, şeýle hem milli ykdysadyýetimize maýa goýumlary çekmek bilen bagly hyzmatdaşlygy ilerletmegi göz öňünde tutýar.

Ýurdumyzy köpugurly esasda hem-de döwrüň talaplaryna laýyklykda ösdürmegiň esasy ugurlarynyň biri halkara guramalardyr düzümler bilen hyzmatdaşlygy ilerletmek bolup durýar. Hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda daşary-ykdysady gatnaşyklaryň çäklerinde dünýäniň abraýly maliýe guramalary, şol sanda Yslam ösüş banky (YÖB) bilen hem bilelikdäki özara bähbitli gatnaşyklar dowam etdirilýär. 2024-nji ýylyň 19-njy sentýabrynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow bilen Yslam ösüş bankynyň ýolbaşçysy Muhammad Al Jasseriň arasynda geçirilen duşuşykda hyzmatdaşlygyň täze gözýetimleri dogrusynda pikir alşyldy.

Duşuşygyň dowamynda Türkmenistan bilen YÖB-niň arasynda energetika, ulag ulgamy, saglygy goraýyş, aragatnaşyk ýaly ulgamlarda taslamalaryň durmuşa geçirilmegi gatnaşyklaryň esasy ugurlary hökmünde görkezildi. Şunda maliýe-bank ulgamynda YÖB bilen ýurdumyzyň banklarynyň arasynda hyzmatdaşlygy pugtalandyrmak üçin giň mümkinçilikleriň bardygyna aýratyn üns çekildi. Şunda Balkanabat we Türkmenabat şäherlerinde hersi 150 orunlyk onkologiýa merkezleriniň gurluşyklarynyň taslamalaryny maliýeleşdirmek hyzmatdaşlygyň möhüm ähmiýetli tapgyryna öwrüler. Bu taslamalaryň durmuşa geçirilmegi netijesinde, milli saglygy goraýyş ulgamynyň infrastrukturasy has-da giň gerime eýe bolar.

Geçen ýyl Yslam ösüş banky bilen alnyp barylýan gatnaşyklaryň ýola goýulmagyna 30 ýyl doldy. Bu döwürde taraplaryň bilelikdäki tagallalary netijesinde, YÖB ýurdumyzda 20-den gowrak taslamalary maliýeleşdirmäge gatnaşdy. Täze guruljak saglygy goraýyş desgalary hem ygtybarly hyzmatdaşlygyň aýdyň netijesine öwrüler.

Golaýda Saud ösüş gaznasynyň Baş direktory Sultan Abdulrahman Al-Marşadyň ýolbaşçylygyndaky wekiliýetiň ýurdumyza sapar bilen gelmegi daşary ykdysady gatnaşyklaryň täze sahypasyna öwrüldi. Saparyň dowamynda hormatly Prezidentimiziň hyzmatdaş guramanyň

ýolbaşçysy bilen geçiren duşuşygynda geljegi uly ugurlar boýunça gatnaşyklary ösdürmegiň meseleleri maslahatlaşyldy. Köp ýyllaryň dowamynda işjeň hyzmatdaşlyk alnyp barylýan gurama Türkmenistanyň maýa goýum mümkinçiliklerine gyzyklanma bildirýär. Şunuň bilen baglylykda, nobatdaky saparyň dowamynda saud maýasynyň gatnaşmagyndaky gaýtadan dikeldilýän energiýa çeşmeleri, suw we oba hojalygy, saglygy goraýyş ulgamlaryndaky geljegi uly taslamalar gözden geçirildi. Saud ösüş gaznasynyň wekilleriniň Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň ýolbaşçylary bilen geçiren duşuşygynda Türkmenistanyň Hökümeti bilen Saud ösüş gaznasynyň arasynda Mary şäherinde 200 orunlyk onkologiýa merkeziniň gurluşygynyň taslamasyny maliýeleşdirmek üçin Karz ylalaşygyna gol çekildi. Bu resminama hyzmatdaşlygy has pugtalandyrmaga we täze ugurlar boýunça giňeltmäge gönükdirilip, ýurdumyzyň ykdysady kuwwatynyň netijeli ýokarlanýandygyny görkezýär.

Ýurdumyzda nagt däl hasaplaşyklaryň gerimini giňeltmek, raýatlara hödürlenilýän hyzmatlaryň görnüşlerini artdyrmak boýunça geçirilýän işleriň çäklerinde bank tarapyndan halkara «VISA» töleg ulgamy bilen bilelikde «Milli VISA karty», «Owerdraft karty» ýaly bank kartlary, «Visa Virtual» elektron karty ornaşdyryldy hem-de «Elektron söwda», «Internet-bank» hem-de «Onlaýn-karz» hyzmatlary işe girizildi. Maýa goýumlary işjeň çekmek baş maksady bolan bankyň içerki serişde dolanyşygyny, bank amallaryny hem beýleki banklar bilen deň depginde alyp barmagy Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň tejribesiniň hemmetaraplaýyn häsiýete eýedigini aýdyň görkezýär.

Häzirki döwrüň geljegi uly ugurlarynyň biri hem döwrebap tehnologiýalary, şol sanda töleg kartlarynyň işjeňleşdirilmegine esaslanýan nagt däl hasaplaşyklaryň usulyny giňden ornaşdyrmak bolup durýar. Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bu ugurda sanly ulgamy ornaşdyrmakda birnäçe taslamalary durmuşa geçirdi, «VISA» kartlarynyň ulanylyşyny, «Internet-bank» hyzmatyny, umuman dünýä tejribesinden gündelik özleşdirilýän we milli şertlere laýyklykda ulanyşa goýberilýän işleri ilkinjileriň hatarynda ýola goýdy.

Döwlet Baştutanymyz ýurdumyzyň daşary ykdysady gatnaşyklarynda möhüm wezipeleriň biri bolan bank ulgamyndaky hyzmatdaşlyklaryň, «Fitch Ratings» halkara agentligi tarapyndan Türkmenistana berlen halkara derejeleriň ýurdumyzyň halkara maliýe abraýyny has-da ýokarlandyrýandygyny nygtaýar. Geçen 2023-nji ýylyň 4-nji awgustynda hem-de 2024-nji ýylyň ýanwar aýynda ikinji gezek «Fitch Ratings» agentliginiň geçiren seljermeleri netijesinde, halkara reýting agentligi Türkmenistanyň reýtingini «B+ oňyn» derejesinde çaklama bilen tassyklady. 2024-nji ýylyň awgust aýynda bolsa agentlik tarapyndan Türkmenistanyň reýtingi «B+ oňyn» derejesinden «BB- durnukly» çaklama bahasyna çenli ýokarlandyryldy. Munuň özi bankyň köpugurly işiniň ygtybarlylygyny, hyzmatlarynyň yzygiderli kämilleşdirilýändigini aýdyň görkezip, ýurdumyza çekilýän maýa goýumlarynyň möçberini artdyrmaga we karzlaryň şertlerini ýeňilleşdirmäge, netijede ýurduň daşary ykdysady işini has-da ösdürmäge ýardam edýär.

Milli maliýe we bank ulgamynyň maýa goýum syýasatynyň ösmegine itergi berýän işleriň hatarynda Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň gatnaşmagynda «Türkmen maýa goýum kompaniýasy» ýapyk görnüşli paýdarlar jemgyýetiniň döredilmegi maýa goýum syýasatynyň has ilerlejekdigine güwä geçýär. Bu hem öz gezeginde ýurduň netijeli ykdysady özgertmesi bolup, ähli pudaklaryň işi bilen utgaşykly sazlaşygy emele getirýär.

Şu ýylyň 31-nji ýanwarynda geçirilen Ministrler Kabinetiniň mejlisinde hormatly Prezidentimize Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň sanly hyzmatlarynyň çygrynda «Galkynyş» töleg ulgamyny taýýarlamak boýunça degişli işleriň geçirilendigi barada habar

berildi. Bu ulgam menzilara bank hyzmatlarynyň hilini has-da ýokarlandyrmaga, raýatlara bank amallaryny çeýe we bitewi ulgamlaýyn peýdalanmaga mümkinçilik berýär. Töleg ulgamy «Internet-bank» we «Mobil-bank» sanly taslamalarynyň dünýä tejribesinde gazanylanlaryň iň täze we oňaýly mümkinçiliklerini özünde jemleýär. Bu ulgamyň ykjam enjamlar arkaly ulanylýan programma üpjünçiligi ondan dürli ýerde we islendik wagtda peýdalanmaga ýardam edýär. Bu ulgam fiziki we ýuridiki taraplara menzilara bank hyzmatlarynyň giň toplumyny — tölegleri amala aşyrmak, pul serişdelerini goýuma goýmak, karzlary we töleg kartlaryny almak üçin arza tabşyrmak, bank kartlaryna pul geçirmek, bank hasabyny dolandyrmak, ondaky pul serişdelerini gözegçilik etmek, geçirilen amallaryň taryhyny görmek ýaly şertleri ýetirýär. Programma üpjünçiligi bank ulgamyna ykjam bank tehnologiýalaryny ornaşdyryp, işleri awtomatlaşdyrmaga, hyzmatlaryň görnüşlerini giňeltmäge, olaryň tizligini ýokarlandyrmaga, bank işiniň netijeliligini, dürslügini, takyklygyny we hilini gowulandyrmaga ýardam eder.

Umuman, taryh üçin uly bolmadyk 30 ýyldan gowrak döwürde ýokary ykdysady kuwwata eýe bolan Türkmenistan döwletimiziň ösüşlerine mynasyp goşant goşýan Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň hem Garaşsyz döwletiň gadamlary bilen aýakdaş ösüşi ýylsaýyn artýar. Aslynda, ýurdumyzyň milli ykdysadyýetiniň her bir ulgamynyň ösüşi Garaşsyzlyk düşünjesine kesgitlemedir, onuň aýdyň beýanydyr. Milli bank ulgamynyň işiniň ösüşlerini hem buýsançly taryhyň sahypalarynda beýan etmek bolýar. Türkmenistanyň başlangyjy bilen Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan kabul edilen Kararnama esasynda bütin dünýäde giňden dabaralandyrylјak 2025-nji — «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak» ýylynda daşary ykdysady gatnaşyklar ulgamynda hem täze ösüşli menzillerine ýetiler.

Jeren ERNEPESOWA,
Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň
Meýilleşdiriş we seljeriş müdirliginiň başlygy

DÖWREBAP HYZMATLAR ÖSÜŞ ÝOLUNDA

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýurdumyzda hormatly Prezidentimiziň durmuşa nazarlanan ykdysady syýasaty netijesinde raýatlarymyz bagtyýar durmuşda ýaşaýar. Ýurdumyzyň milli bank ulgamynda amala aşyrylýan işleriň netijesinde karz edaralarynyň kanunçylyk-hukuk binýady kämilleşdirilýär.

«Türkmenistanyň bank ulgamyny ösdürmegiň 2011–2030-njy ýyllar üçin Döwlet Maksatnamasyna», «Türkmenistanyň ykdysady, maliýe we bank ulgamlaryny ösdürmegiň 2019–2025-nji ýyllar üçin Maksatnamasyna» laýyklykda bank ulgamyna sanly tehnologiýalary giňden ornaşdyrmak arkaly töleg ulgamyny dünýäniň ösen döwletleriniň derejesinde guramak, geçirilýän nagt däl hasaplaşyklaryň gerimini giňeltmek, internet üsti bilen tölegleri amala aşyrmak mümkinçiliklerini giňeltmek, belent sepgitlere tarap bedew bady bilen öňe barýan milli ykdysadyýetimizi maksatnamalaýyn ösdürmeklige gönükdirilen wezipeleri ýerine ýetirmek üçin bank işjeňligi häzirki döwrüň talaplaryna laýyklykda gurnalýar, öňde goýlan sepgitlere üstünlikli ýetilmeginde döwlet maksatnamalarynyň döwrebap, kämil bolmagynyň we durmuşa geçirilmeginiň ähmiýeti uludyr, esasan hem bank tarapyndan müşderilere hödürlenýän bank hyzmatlar, dünýä banklarynyň iş tejribelerine laýyklykda täze hyzmatlar yzygiderli bank işjeňligine girizilýär.

Alnyp barylýan işleriň çäklerinde bank tarapyndan eýeçiligiň döwlete dahylly we dahylsyz taraplaryna, önümçilik pudaklaryna we ilata häzirki zaman bank hyzmatlaryny hödürlemekde ýokary netijeler gazanýar. Türkmenistanyň «Türkmenistan» döwlet täjirçilik bankynyň esasy maksady ýurdumyzyň raýatlaryna ýokary derejelerde hyzmat etmeklik bolup durýar. Bank tarapyndan müşderilere karzlaşdyrma, goýum amallary, hasaplaşyk amallary, onlaýn hyzmatlar, bank kartlaryň dürli görnüşleri boýunça hyzmatlar hödürlenýär.

Hormatly Prezidentimiziň Kararyna laýyklykda ýaş maşgalalaryň ýaşaýyş-durmuş şertlerini has-da gowlandyrmak maksady bilen durmuş guran ýaş maşgalalara zerur bolan öý goşlaryny we hojalyk harytlaryny satyn almak üçin 3 (üç) ýyl möhletli ýyllyk 1(bir) göterim bilen 20 000 (ýigrimi müň) manat möçberinde nagt we nagt däl görnüşinde karz serişdeleri berilýär. Karzyň bu görnüşi boýunça bank tarapyndan şu ýylyň fewral aýynda 154 sany ýaş çatynjalara 3,1 mln. manada golaý möçberde, karzyň sarp ediş maksatly berilýän görnüşi boýunça 2,2 müňe golaý raýatlara 64,5 mln. manatdan gowrak möçberde, raýatlara karzyň ipoteka maksatly berilýän görnüşi boýunça 170-den gowrak raýata 98,2 mln. manada barabar möçberinde karz serişdeleri resmileşdirildi.

Türkmenistanyň «Türkmenistan» döwlet täjirçilik banky tarapyndan häzirki wagtda ýurdumyzyň raýatlaryna berilýän karzlara mysal hökmünde şu aşakdakylary görkezmek bolar:

-üpjünçiligine girew emlägi resmileşdirilen ýagdaýynda sarp ediş maksatlary üçin 100 000,00 manada çenli;

-üpjünçiligine 2 sany zamunçyny resmileşdirmek şerti bilen ýa-da kepillik remileşdirilen ýagdaýynda sarp ediş maksatlary üçin 40 000,00 manada çenli;

-karz alyjynyň özüniň we zamun bolujysynyň girdeji çeşmeleri ýeterlikli bolan halatynda 1 sany zamunçyny resmileşdirmek şerti bilen sarp ediş maksatlary üçin 30 000,00 manada çenli;

-üpjünçiligine 1 sany zamunçyny resmileşdirmek şerti bilen ýa-da kepillik resmileşdirilen ýagdaýynda sarp ediş maksady üçin 20 000,00 manat.

SELJERIŞ MAKALALARY

Häzirki wagtda ýurdumyzyň ähli künjeklerinde raýatlarymyzyň nagt däl hasaplaşyklaryň amatlyklaryndan peýdalanmak üçin ähli mümkinçilikler döredilýär. Ýurdumyzyň islendik ýerinden bankomatlaryň, töleg terminallaryň, «Internet-bank», «Mobil-bank» we «Elektron söwda» ulgamlarynyň üsti bilen nagt däl görnüşde hasaplaşyklar şol sanda hasaplaşyklaryň göni «onlaýn» tertibinde amala aşyrylmak boýunça işler ýola goýuldy we yzygerli kämilleşdirilýär.

2025-nji ýylyň ýanwar-fewral aýlarynda bank tarapyndan ornaşdyrylan «Internet-bank» ulgamynyň üsti bilen geçirilen tölegleriň möçberi 635,4 müň manat, «Mobil-bank» ulgamy arkaly geçirilen tölegleriň müçberi 1 847,1 müň manada deň boldy. Bankymyz tarapyndan hyzmat edilýän bankomatlaryň sany 443, terminallaryň sany 7,6 müňden geçdi, eýeçiligiň görnüşine garamazdan söwda we hyzmat ediş nokatlarynda nagt däl hasaplaşyklary amala aşyrmak üçin gurnalyp ulanylmaga berildi. Bu görkezijiler hyzmatyň amatly mümkinçiliklerden peýdalanýan müşderileriň sanynyň günsaýyn artýandygyny görkezýär.

Mundan başga-da bank tarapyndan daşary ýurtlaryň ýokary okuw mekdeplerinde okaýan talyplaryň okuw we gündelik çykdajylary üçin«VISA» we «Master Card» bank kart hasaplaryna manat serişdelerini onlaýn görnüşde özbaşdak goýmaga we erkin daşary ýurt puluna öwürmäge mümkinçiligi döredýän «Onlaýn halkara töleg» hyzmatyndan peýdalanmak üçin şertler döredildi. Tölegi onlaýn görnüşinde amala aşyrmak üçin raýatlarymyz bir gezeklik banka gelip, tölege degişli resminamalary getirenden soň, bank işgäri tarapyndan internet arkaly ähli sazlamalary ýerine ýetirilýär. Şeýlelik bilen, bankyň resmi www.tnbk.tm internet sahypasynyň «Onlaýn hyzmatlar» bölüminde ýerleşdirilen «Internet-bank» bölümçesiniň üsti bilen raýatlarymyz hyzmatyň amatly mümkinçiliklerinden peýdalanyp bilerler.

Sanly ulgamda ýerine ýetirilýän hyzmatlaryň gerimini giňeltmek, müşderilere amatly mümkinçilikleri döretmek maksady bilen, bank tarapyndan «Onlaýn kabulhana» hyzmaty işe girizildi. Hyzmata laýyklykda raýatlarymyz banka barmazdan sanly ulgam arkaly günüň islendik wagtynda bankyň resmi www.tnbk.tm internet sahypasynyň «Onlaýn hyzmatlar» bölüminde ýerleşdirilen «Onlaýn kabulhana» bölümçesiniň üsti bilen bank tarapyndan berilýän güwanamalary, bank kartlaryny sargyt etmek we gaýtadan çap etmek, şeýle hem karz almak üçin onlaýn görnüşde ýüzlenip bilýär. Geçirilýän bu işleriň ählisi bankyň müşderiler bilen aragatnaşyk usullarynyň döwrebaplaşmagyna, sarp edilýän wagty we harajatlary tygşytlamaga, amallary öz wagtynda geçirmäge,ýurtda durnukly ykdysady ösüşi üpjün etmäge, netije-de ýurdumyzyň raýatlarynyň hal-ýagdaýyyny has-da gowulandyrmaga gönükdirilendir.

Gahryman Arkadagymyzyň başlangyçlaryny üstünlikli dowam etdirýän hormatly Prezidentimiziň tagallalary bilen ýurdumyzyň gazanýan ösüşleri, halkara gatnaşyklardaky üstünlikleri bilen bagly möhüm wakalar mynasybetli her ýyly döwrebap atlandyrmak asylly däbe öwrüldi. Türkmen halkynyň gadymdan gelýän parahatçylyk söýüjilik,ynsanperwerlik

ýörelgeleriniň durmuşa geçirilmegi netijesinde halkara giňişlikde döwletimiziň hemişelik Bitaraplyk hukuk derejesiniň ähmiýeti yzygiderli ýokarlanýar we täze many-mazmuna eýe bolýar.

Milli Liderimiz tarapyndan başy başlanyp, hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda üstünlikli durmuşa geçirilýän, deňhukuklylyk, özara düşünişmek, hoşniýetli goňşuçylyk, oňyn Bitaraplyk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatymyz dünýä bileleşiginde giň goldaw tapýar. Gahryman Arkadagymyzyň ýiti zehininden, jöwher paýhasyndan dörän «Türkmenistan parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» atly ajaýyp goşgusynyň esasynda, Milli Liderimiziň gymmatly maslahatlaryna eýerip hem-de Türkmenistanyň başlangyjy bilen Birleşen Milletler guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan «2025-nji ýyl – Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» atly Kararnama biragyzdan kabul edildi. Bu çözgüt esasynda 2025-nji ýylyň şygary «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýip yglan edildi. «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak» ýylynda ýurdumyzyň hemişelik Bitaraplygynyň şanly 30 ýyllygynyň ýurdumyzyň taryhyna altyn harplar bilen ýazyljak şanly wakalaryň biri bolup durýar. Diýarymyzda Birleşen Milletler Guramasy bilen bilelikde geçiriljek halkara çäreleriň, ýurtlaryň arasynda parahatçylygy we ynanyşmagy berkitmek, Durnukly ösüş maksatlaryny ýerine ýetirmäge goşant goşmak babatda möhüm waka boljakdygyna berk ynam bildirilýär.

Halkymyzyň abadançylygy, rowaçlygy ugrunda ýadawsyz tagallalar edýän, bank ulgamynyň işini has-da kämilleşdirmäge şert döredip berýän Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt bähbitli, döwlet ähmiýetli alyp barýan işleri mundan beýläk hem rowaç alsyn.

Merjen GURBANYÝAZOWA,
Türkmenistanyň «Türkmenistan» döwlet täjirçilik bankynyň
«Galkynyş» şahamçasynyň baş buhgalteriniň orunbasary

RAÝATLARYŇ BÄHBIDINE GÖNÜKDIRILEN SANLY BANK HYZMATLARY

Dünýäde ylmyň we tehnologiýanyň näderejede çalt ösýändigini bu ugurlardaky özgertmeleriň durmuşymyza ýygy-ýygydan, günsaýyn ornaşýandygyndan hem görmek bolýar. Aslynda sanly ulgamyň edil şu günki günde ösüşiň hereketlendiriji güýji diýilse dogry bolar. Şonuň üçinem häzir dünýä jemgyýetiniň ýaşaýyş-durmuş şertleriniň aglaba bölegi sanly ulgamyň çygrynda amal edilýän işleriň netijesinde ýeňilleşýär. Häzirki döwürde ykdysadyýetiň dürli pudaklaryna sanly ulgamy ornaşdyrmakda öňde durýan wezipeler ýurduň ykdysady ösüşini, senagaty, hyzmatlar ulgamyny, söwdany hem-de beýleki ulgamlaryň işini ilerletmäge itergi berjek täzeçil taslamalaryň durmuşa geçirilmegi bilen baglydyr.

Ýurdumyzda sanlylaşdyrma döwrüne netijeli taslamalar bilen gadam basyldy. «Türkmenistanda 2019 — 2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsiýasynyň» çäklerinde beýleki ugurlar bilen bir hatarda maliýe-bank ulgamynda dünýä tejribesine kybap gelýän sanly hyzmatlary
işläp taýýarlamak we bar bolanlaryny has-da kä-
milleşdirmek göz öňün- de tutuldy. Ykdysadyýeti
sanlylaşdyrmak konsepsi- ýasy geljekde uly tasla-
malary, şol sanda sanly bank hyzmatlarynyň dur-
muşa işjeň ornaşdyrylma- gyny özünde jemleýär. Şu
günüň nukdaýnazaryn- dan seljerilende, sanly
bank hyzmatlarynyň umumy ösüşi ýokary bo-
lup, raýatlar üçin oňaýlyly- gy döredýän özgertmeler
amala aşyrylýar. Sebä- bi maglumat ulgamlary
tehnologiýalary pudagyn- da, tehnologik ösüşiň tä-
zeçil ugurlaryny ýola goý- makda türkmen tejribesi
baýlaşýar. Dünýädäki özgertmeler bilen deň
derejede ösmegi nazar- laýan çemeleşmeler oňyn
netije berýär.

Ýurdumyzyň bank ulgamynyň ösüş depgini
bazar gatnaşyklaryna ge- çilýän häzirki şertlerde
barha ýokarlanýar. Mu- nuň esasy sebäbi, bazar
gatnaşyklary öňi bilen ähli ykdysady gurallaryň
işjeňligini talap edýär. Şu nukdaýnazardan,
banklar ykdysadyýetiň hereketlendiriji güýjüne
öwrülýär. Bank işiniň ösüşine häzirki zaman
innowasion serişdeler we tehnologiýalar gör-
netin täsir edýär. Halkara bazarynda internet arkaly amala aşyrylýan hyzmatlaryň arasynda öňdebaryjylaryň hatarynda bank hyzmatlary durýar. Sebäbi olaryň kömegi bilen hasaplamalary we gözegçiligi geçirip bolýar. Bu bolsa müşderiler üçin amatlydyr. Şunuň bilen baglylykda, bank hyzmatlaryny giňeltmek, dünýä derejesiniň iň öňdebaryjy usullaryny we innowasion tehnologiýalary ornaşdyrmak, pul serişdeleriniň kadaly dolanyşygyny üpjün etmek, ilatyň boş duran pul serişdelerini önümçilikde maýa goýumlaryna gönükdirmek boýunça ýurdumyzyň pul dolanyşygyna täze maliýe gurallaryny işläp taýýarlamak boýunça işler alnyp barylýar.

Häzirki wagtda ençeme döwletlerde internet arkaly bank hyzmatlaryny alyp barýan

banklaryň işi nusga alarlykdyr. Sebäbi bu günki günde sanly bank hyzmatlaryna isleg bildirýän müşderileriň sany barha artýar. Ýeri gelende ýurdumyzyň bank ulgamynda hem elektron tölegler ulgamynyň örän giň gerim alýandygyny bellemegimiz gerek. Elektron tölegleriň ulgamy diňe bir hasaplaşyklaryň tizligini, serişdeleriň aýlanyşygyny çaltlandyrman, eýsem, bankyň serişdeleriniň dolandyrylyşyny tizleşdirmäge we düzüm bölekleriniň hasaplaşyklaryna gözegçilik etmäge hem mümkinçilik berýär.

Bütindünýä internet torunyň tizliginiň we elýeterliginiň artmagy bilen, bank ulgamynyň işine maglumat-aragatnaşyk tehnologiýalaryny we maliýe hyzmatlaryny özünde jemleýän täze maliýe tehnologiýalary goşuldy. Bu bolsa maliýe hyzmatlarynyň görnüşini düýpgöter üýtgetdi we dünýä maliýe ulgamynyň täze gurluşyny talap edýär. Täze maliýe tehnologiýalary meselesi bu gün ähli çygyrda — banklarda we kompaniýalarda, käbir döwletleriň pul dolandyryjylary hem-de maliýe sazlaýjylary tarapyndan halkara forumlarda ara alnyp maslahatlaşylýar. Çünki banklaryň sanlylaşdyrylmagynda täzeçil sanly taslamalary durmuşa geçirmek işleriň ilerlemeginde juda derwaýys wezipe hasaplanylýar.

Banklaryň sanlylaşdyrylmagy diýmek örän giň mana eýedir. Umumy manyda düşünilende, ol häzirki zaman sanly tehnologiýalaryň maliýe guramalarynyň iş prosesleriniň esasy ugurlaryna ornaşdyrylmagydyr. Has takygy, bu ugurlar hökmünde dünýä tejribesinde giňden ýaýran şu ýörelgeleri mysal getirip bileris:

- müşderiler bilen aragatnaşyk,
- müşderileriň karza ukyplylygyny kesgitlemek,
- hasap ýöredilişi, hasabatlylygyň kadalaşdyrylmagy,
- maýa goýum syýasaty,
- dolandyryş çözgütleriniň kabul edilmegi.

Bu günki günüň ýokary derejede ösýän maliýe we bank ulgamynyň nukdaýnazaryndan seredilende, sanly ulgamyň esasy döwrebap ýörelgeleriň biri bolup durýanlygy ýurdumyzda häzirki zaman şertleri özünde jemleýän maliýe-bank ulgamynyň kemala gelmegini şertlendirýär. Banklar tarapyndan nagt däl hasaplaşyklaryň gerimini giňeltmek, raýatlara hödürlenilýän hyzmatlaryň görnüşlerini artdyrmak hem-de innowasion tehnologiýalary ornaşdyrmak maksatlary dünýä tejribesiniň iň giňden ýaýran taslamalary boldy. Şu ugurdaky başlangyçda Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky tarapyndan halkara «VISA» töleg ulgamy bilen bilelikde döredilen galtaşyksyz «Milli VISA», «Owerdraft kart» ýaly bank kartlary ornaşdyryldy, şeýle-de sanlylaşdyrmak işlerinde «Elektron söwda», «Internet bank» hyzmatlary ýola goýuldy.

Bank boýunça 2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna ulanyşa goýberilen bank kartlarynyň sany 500,7 müňden geçdi, töleg terminallarynyň sany 1,3 müňe ýetdi. Şu ýylyň ýanwar-fewral aýlarynda töleg terminallarynyň, «Elektron söwda» ulgamlarynyň üsti bilen amal edilen nagt däl hasaplaşyklaryň möçberi 99,17 mln. manada barabar boldy.

Müşderileriň isleglerini kanagatlandyrmak, bankyň hödürleýän hyzmatlarynyň sanyny artdyrmak, internetiň üsti bilen tölegleri geçirmek, bank kartlarynyň howpsuzlygyny ýokarlandyrmak hem-de tölegleri geçirmek bilen bagly töwekgelçilikleri peseltmek maksady bilen, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky «VISA Virtual» atly bank kartyny ulanyşa girizdi. «VISA Virtual» halkara bank kartynyň hasaby diňe daşary ýurt pulunda açylyp, ol erkin aýlanýan puluň çäklerinde serişdeleriň gelip çykyşyny talap etmezden, fiziki şahsyň daşary ýurt pulundaky serişdeleriniň hasabyna nagt görnüşinde we gelip çykyşy diňe öz serişdeleri bolan nagt däl görnüşinde doldurylýar. Şeýle hem, bir müşderiniň bu

halkara bank kartlarynyň sany çäklendirmesiz bolup biler. Bankyň öz içerki serişde dolanyşygyny, bank amallaryny hem beýleki banklar bilen deň depginde alyp barmagy, şunuň bilen birlikde, bank tarapyndan dünýäniň ykdysady ulgamy bilen işjeň hyzmatdaşlygyň çäklerinde täzeçil ýörelgeleriň girizilmegi onuň tejribesiniň hemmetaraplaýyn häsiýete eýedigine güwä geçýär.

Geljegi uly ugurlaryň biri bolan döwrebap tehnologiýalary, şol sanda töleg kartlarynyň onlaýn usuldaky işjeňleşdirilmegine esaslanýan nagt däl hasaplaşyklaryň usullaryny giňden ornaşdyrmak Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň alyp barýan işiniň möhüm bölegidir. Sanly ulgamyň esasy şertleriniň biri bolan resmi internet sahypasynyň dolandyrylyşynda müşderileriň zerur bolan ýagdaýlaryň aglabasynda onlaýn tölegleri ýerine ýetirmegi, islendik bank amaly barada örän düşnükli gözükdirme almagy, bu ýerde uzak aralykdan habarlaşmak mümkinçilikleri göz öňüne tutulýar.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň «Internet-bank» ulgamynyň, «Onlaýn karz» hyzmatynyň milli tejribede giňden durmuşa geçirilmegi bank hyzmatlaryna bolan islegleriň dessin, hiç ýere gitmezden islendik ýerden peýdalanyp bilmek görnüşinde ýerine ýetirilmegine getirdi. Häzirki wagtda ýer ýüzünde giňden ýaýbaňlandyrylan ýörelge hasap edilýän ykdysady pudaklaryň sanlylaşdyrylmagy, ýagny degişli edara-kärhanalaryň işini sanly ulgam esasynda dolandyrylýan görnüşe geçirmek, onlaýn salgylanmalaryň mukdaryny artdyrmak bilen bank hyzmatlaryny ýeňilleşdirmek ugrunda netijeli işler dowam etdirilýär. Bu ugurda bankyň halkara ykdysady ulgamyndaky işjeňligini yzygiderli ýokarlandyrmagy-da öňde durýan sanly bank hyzmatlaryna degişli wezipeleri durmuşa geçirmäge esas döredýär.

«Halkara parahatçylyk we ynanyşmak» ýylynda bankyň sanly hyzmatlarynyň gerimini giňeltmek maksady bilen, «Galkynyş» töleg ulgamyny işläp düzmek bilen bagly işler geçirildi. Menzilara bank hyzmatlaryndan peýdalanmagyň bitewi ulgamyna öwrüljek täze töleg ulgamy köp sanly bank amallaryny geçirmek, bank hasabyny, karty, pul geçirimleri dolandyrmak babatda örän köpugurly mümkinçilikleri özünde jemleýär. «Internet-bank» we «Mobil-bank» taslamasy boýunça BMG-niň Ösüş maksatnamasy bilen «NETinfo» kompaniýasy tarapyndan geçirilen işleriň esasynda döredilen töleg ulgamyny ykjam enjamlar arkaly ulanyp bolýar. Ol Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň hyzmatlaryna bolan giň elýeterliligi üpjün edýär. «Galkynyş» töleg ulgamy arkaly fiziki we ýuridiki şahslar menzilara tölegleri amala aşyrmak, pul serişdelerini goýuma goýmak, karzlary we töleg kartlaryny almak üçin arzalary bermek, bank kartlaryna pul serişdelerini geçirmek, öz bank hasaplaryny dolandyrmak, ondaky pul serişdeleriniň hereketine gözegçilik etmek, şeýle hem hasaplary boýunça geçirilen amallaryň taryhyny görmek ýaly mümkinçiliklerden peýdalanyp bilerler.

Bu agzalan hyzmatlardan başga-da, ýurdumyzda galtaşyksyz töleg etmek mümkinçiligini giňden durmuşa geçirmek wajyp wezipeleriň hatarynda kesgitlenilýär. Şunuň bilen birlikde dünýä ýurtlarynda emeli aň tehnologiýalarynyň bank işi bilen baglylykda utgaşdyrylmagynda täze taslamalar döredilýär. Emeli aň tehnologiýalary häzirki günde sanly ulgamyň iň öňde-

baryjy we işjeň ornaşdyrylýan pudagydyr. Ol maliýe bazary üçin hem amallaryň ýeňilleşdirilmeginde örän peýdalydyr.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň alyp barýan depginli işleriniň netijesinde onuň dürli ugurlarynyň seljerilip, şu ýylda ýokary reýtinge eýe bolmagy örän buýsançly waka öwrüldi. Has takygy «Fitch Ratings» halkara baha beriş agentligi tarapyndan Türkmenistanyň ykdysady ösüşine berlen baha «B+ durnukly» derejesinden «BB - durnukly» derejesine çenli ýokarlandy. Agentlik tarapyndan Türkmenistan üçin berlen halkara derejeler ýurdumyzyň halkara maliýe abraýyny ýokarlandyrmaga, ýurdumyza çekilen daşary ýurt maýa goýumlarynyň möçberini artdyrmaga we karzlaryň şertlerini ýeňilleşdirmäge, netijede Türkmenistanyň daşary ykdysady işini has-da ösdürmäge ýardam eder.

Hormatly Prezidentimiziň ýurdumyzda sanly bank ulgamyny ösdürmek boýunça amala aşyrýan giň gerimli işleri milli töleg ulgamynyň mümkinçiliklerini giňeltmäge, bank hyzmatlarynyň sanly görnüşlerini artdyrmaga, banklaryň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokarlandyrmaga, netijede ýurdumyzda sanly ykdysadyýetiň ösmegine ýardam eder. Ýurdumyzyň ykdysadyýetini, maliýe bank ulgamyny ösdürmekde taýsyz tagallalary edýän Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza köp sagbolsunlarymyzy aýdýarys. Goý, Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, alyp barýan il-ýurt bähbitli umumadamzat ähmiýetli işleri elmydama rowaç alsyn!

Aýna AÝNAZAROWA,
Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň
Maglumat we tilsimatlar müdirliginiň esasy hünärmeni,
ilkinji zenanlar guramasynyň işjeň agzasy

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI

Тенденции развития банковской системы Туркменистана

Development trends of the banking system of Turkmenistan

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 марта 2025 г.

Information on the number of branches of the credit institutions of Turkmenistan as of March 1, 2025

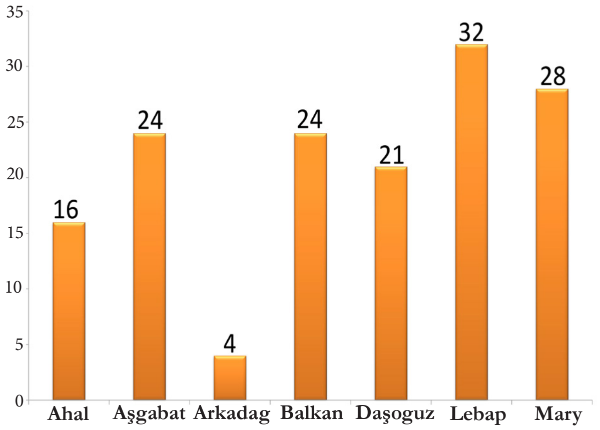

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 марта 2025г.

Information on the number of agencies of the credit institutions of Turkmenistan as of March 1, 2025

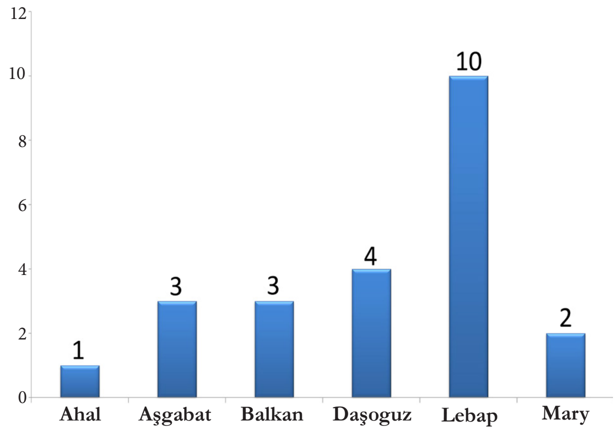

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralary boýunça daşary ýurt puluny alyş-çalyş nokatlarynyň sany

Количество обменных пунктов иностранной валюты по кредитным учреждениям Туркменистана на 1 марта 2025 года

Number of the exchange bureaus of the credit institutions of Turkmenistan as of March 1, 2025

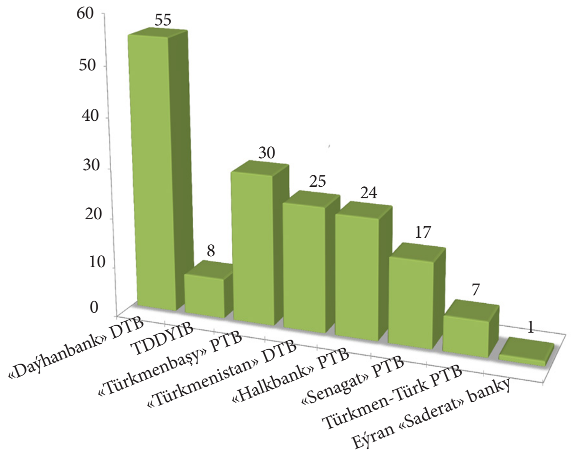

Karz edaralaryň işjeňleriniň düzümi, (%-de)

Структура активов кредитных учреждений, (в %)

Structure of assets of the credit institutions (in %)

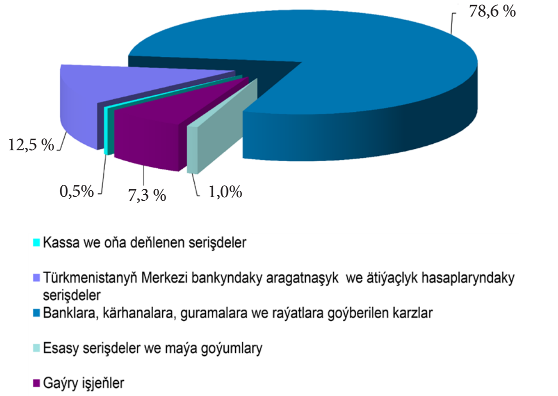

Karz edaralaryň işjeň dälleriniň düzümi, (%-de)

Структура пассивов кредитных учреждений, (в %)
Structure of liabilities of the credit institutions(in %)

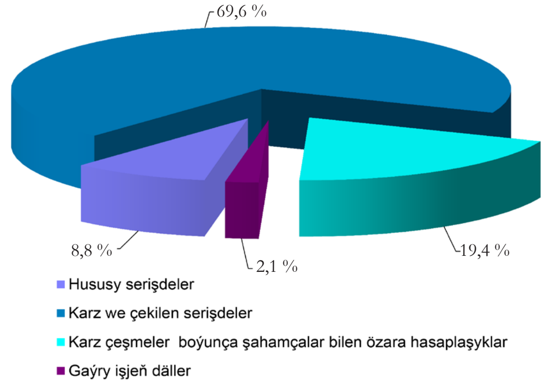

2025-nji ýylyň ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna karz edralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat

Величина уставного фонда кредитных учреждений по состоянию на 1 марта 2025 г.
Authorized capital size as of 1 March 2025

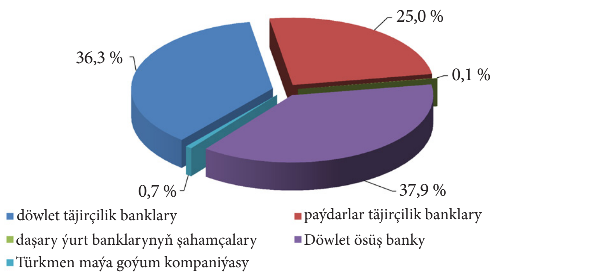

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)

Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения по срокам их размещения (в млн манат)

Funds on the settlement, current, deposit accounts of the enterprises, organizations and households by the terms of placement (in mln. manat)

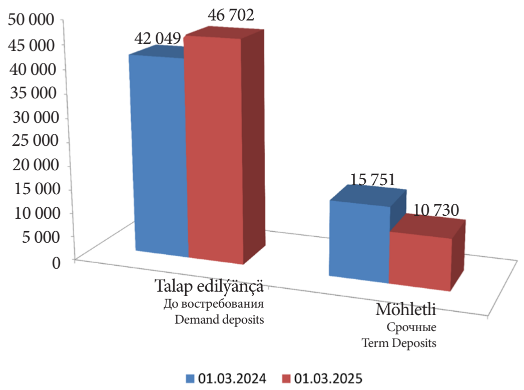

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň eýeçiligi boýunça bölünişi (mln manatda)

Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоставленных в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по формам их собственности (в млн манат)

Undrawn credit amounts in national currency of the credits issued to the enterprises, organizations and households, by the forms of the ownership (in mln. manat)

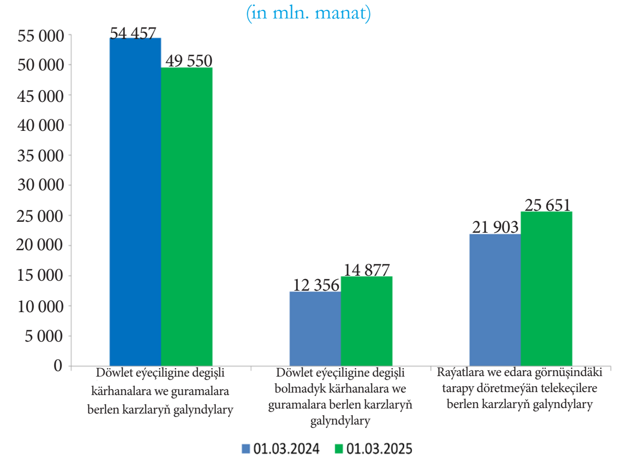

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)

Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоставленные в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по срокам их размещения (в млн манат)

Distribution of balances of credits with the credit institutions provided to the enterprises, organizations and households by the terms of placement (in mln. manat)

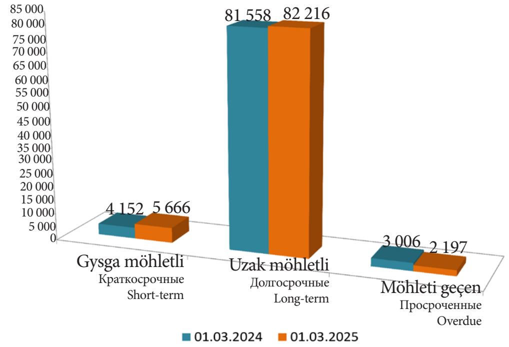

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan bank kartlary boýunça maglumat (görkezijiler tegeleklenip alyndy)

Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана банковских картах по состоянию на 1 марта 2025 года (указатели округлены)

Information on the bank cards registered in the bank system of Turkmenistan as of 1 March 2025 (rounded-off)

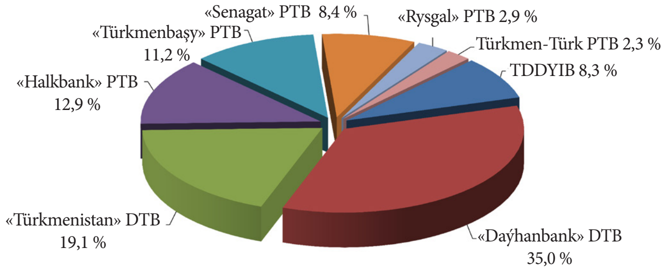

Türkmenistanyň karz edaralarynyň işjeňliginiň esasy görkezijileri
Основные показатели деятельности кредитных учреждений Туркменистана
Key performance indicators of credit institutions in Turkmenistan

GÖRKEZIJILER ПОКАЗАТЕЛИ/INDICATORS	ölçeg birligi ед. измер. measure unit	01.03.2024	01.01.2025	01.03.2025	01.03.2025 01.01.2025-e, %-de	01.03.2025 01.03.2024-e, %-de
1. Bellige alnan karz edaralary Зарегистрированные кредитные учреждения Registered credit institutions	sany количество number	**11**	**11**	**11**	*100,0*	*100,0*
şol sanda/в том числе/ including:						
- döwlet täjirçilik - государственно-коммерческие - state-commercial	sany количество number	3	3	3	*100,0*	*100,0*
- paýdarlar täjirçilik - акционерно-коммерческие - joint-stock commercial	sany количество number	5	5	5	*100,0*	*100,0*
- daşary ýurt banklarynyň şahamçalary - филиалы иностранных банков - branches of foreign banks	sany количество number	1	1	1	*100,0*	*100,0*
- Döwlet ösüş banky - Государственный банк развития - State Development bank	sany количество number	1	1	1	*100,0*	*100,0*
- «Türkmen maýa goýum kompaniýasy» - «Туркменская инвестиционная компания» - «Turkmen investment company»	sany количество number	1	1	1	*100,0*	*100,0*
2. Karz edaralaryň şahamçalarynyň sany Количество филиалов кредитных учреждений Number of branches of credit institutions	sany количество number	**150**	**149**	**149**	*100,0*	*99,3*
3. Karz edaralarynda hyzmat edilýän müşderilere açylan hasaplaryň sany Количество счетов открытых клиентом обслуживаемых кредитными учреждениями Number of accounts opened by clients serviced by credit institutions	sany количество number	*	**7 675 485**	*		
4. Karz edaralaryň işgärleriniň sany Численность работников кредитных учреждений Number of employees of credit institutions	sany количество number	*	**8 408,50**	*		
5. Karz edaralaryň hakyky toplan esaslyk maýasynyň möçberi Фактически сформированный уставный фонд кредитных учреждений Actually formed authorized capital of credit institutions	mln manat млн манат mln manat	**7 232,8**	**7 432,33**	**7 512,01**	*101,1*	*103,9*
6. Türkmenistanyň Merkezi bankynda açylan karz edaralarynyň aragatnaşyk hasaplaryndaky galyndylary (milli pulda) Остаток на корреспондентских счетах кредитных учреждений в Центральном банке Туркменистана (в нац. валюте) Balances on correspondent accounts of credit institutions in the Central Bank of Turkmenistan (in national currency)	mln manat млн манат mln manat	**16 183,36**	**16 997,27**	**15 213,20**	*89,5*	*94,0*
7. Türkmenistanyň karz edaralarynyň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylary Остаток кредитов кредитных учреждений Туркменистана в национальной валюте, предоставленные предприятиям, организациям, населению The balance of credits of credit institutions of Turkmenistan in national currency, provided to enterprises, organizations, and the population	mln manat млн манат mln manat	**88 716,42**	**92 135,71**	**90 079,01**	*97,8*	*101,5*
8. Karz edaralarynda kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri (milli pulda) Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях (в нац. валюте) Funds at settlement, current accounts and deposits of enterprises, organizations and individuals in credit institutions (in national currency)	mln manat млн манат mln manat	**38 559,28**	**40 178,70**	**38 216,41**	*95,1*	*99,1*

Ylmy-önümçilik geňeşinde taýýarlanyldy
Подготовлено Научно-производственным советом /Prepared by the Research Council

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 марта 2025 г.
Information on the number of branches of credit institutions of Turkmenistan as of March 1, 2025

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Şahamçalaryň sany Количество филиалов Number of brances	Ahal Ахал Ahal	Aşgabat Ашхабад Ashgabat	Arkadag Аркадаг Arkadag	Balkan Балкан Balkan	Daşoguz Дашогуз Dashoguz	Lebap Лебап Lebap	Mary Мары Mary
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» / SCBT «Turkmenistan»	**22**	3	7	1	4	1	3	3
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» / JSCBT «Turkmenbashi»	**23**	1	5		4	3	6	4
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	**51**	7	1	1	7	10	13	12
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк/ State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	**3**		2		1			
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»/ JSCBT «Halkbank»	**32**	4	7	1	3	4	7	6
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»/ JSCBT «Senagat»	**14**	1	2	1	4	2	2	2
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал» / JSCB «Rysgal»	**4**				1	1	1	1
Jemi / Всего / Total	**149**	**16**	**24**	**4**	**24**	**21**	**32**	**28**

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat
Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 марта 2025 г.
Information on the number of credit institutions agencies of Turkmenistan as of March 1, 2025

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Gulluklaryň sany Количество агентств Number of agencies	Ahal Ахал Ahal	Aşgabat Ашхабад Ashgabat	Balkan Балкан Balkan	Daşoguz Дашогуз Dashoguz	Lebap Лебап Lebap	Mary Мары Mary
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» / SCBT «Turkmenistan»	**1**		1				
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» / JSCBT «Turkmenbashi»	**1**				1		
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	**8**	1		1	1	4	1
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк/ State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	**1**			1			
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»/ JSCBT «Halkbank»	**4**					4	
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»/ JSCBT «Senagat»	**1**				1		
Türkmen-Türk PTB Туркмено-Турецкий АКБ/ Turkmen-Turk JSCB	**7**		2	1	1	2	1
Jemi / Всего / Total	**23**	**1**	**3**	**3**	**4**	**10**	**2**

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat
Информация об уставном фонде кредитных учреждений по состоянию на 1 марта 2025 г.
Information on the authorized capital of credit institutions as of March 1, 2025

müň manat / тыс. манат / thousand manat

Bellige alnan karz edaralar we beýlekiler Зарегистрированные кредитные учреждения и другие Registered credit institutions and others	Esaslyk maýalarynyň möçberi Размер уставного фонда Size of the authorized capital	Esaslyk maýalaryň umumy möçberinden düşýän paýy, % Уд. вес к итогу, % / Share to total, %
döwlet täjirçilik banklary государственно-коммерческие банки/state-commercial banks	2 723 352,7	36,3
paýdarlar täjirçilik banklary акционерно-коммерческие банки/joint-stock commercial banks	1 878 086,7	25,0
daşary ýurt banklarynyň şahamçalary филиалы иностранных банков/branches foreign banks	4 571,0	0,1
Döwlet ösüş banky Государственный банк развития/State Development Bank	2 850 000,0	37,9
Türkmen maýa goýum kompaniýasy Туркменская инвестиционная компания/Turkmen investment company	56 000,0	0,7
Jemi / Всего / Total	**7 512 010,4**	**100,0**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора/ Prepared by Banking Supervision Department

2025-nji ýylyň fewral aýynda TMB-niň karz auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на кредитном аукционе ЦБТ в феврале 2025 года
Interest rates declared at the credit auction of CBT in February, 2025

Karzlaryň möhleti сроки предоставления кредитов Terms of Credits	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%) Interest rate, (%)
1 ýyldan artyk bolmadyk möhlete до 1 года Up to 1 year	5,0 %

2025-nji ýylyň fewral aýynda TMB-niň goýum amallary auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на депозитном аукционе ЦБТ в феврале 2025 года
Interest rates declared at the deposit auction of CBT in February, 2025

Goýumlaryň möhleti сроки привлечения депозитов Terms of deposits	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%) Interest rate, (%)
1 aý 1 месяц /1 month	3,0 %
2 aý 2 месяц /2 month	3,5 %
3 aý 3 месяца /3 month	4,0 %

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Кредитных операций
Prepared by the Credit Operations Department

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň gaýtadan maliýeleşdiriş göterim derejesi
Ставка рефинансирования Центрального банка Туркменистана
Refinance rate of the Central Bank of Turkmenistan

Hereket eden döwri Период действия Period of validity	Göterimiň derejesi,% Процентная ставка,% Interest rate,%	Esas Основание / Authorizing document
08.07.1997 - 05.08.1998	35	TMB-niň 08.07.1997 ý. senesinden 125 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N125 от 08.07.1997 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.125 08.07.1997
06.08.1998 - 02.08.1999	30	TMB-niň 06.08.1998 ý. senesinden 196 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N196 от 06.08.1998 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.196 of 06.08.1998
03.08.1999 - 11.02.2000	27	TMB-niň 03.08.1999 ý. senesinden 212 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N212 от 03.08.1999 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.212 of 03.08.1999
12.02.2000 - 24.05.2000	25	TMB-niň 11.02.2000 ý. senesinden 39 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N39 от 11.02.2000 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.39 of 11.02.2000
25.05.2000 - 01.01.2001	20	TMB-niň 25.05.2000 ý. senesinden 161 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N161 от 25.05.2000 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 161 of 25.05.2000
02.01.2001 - 09.12.2001	15	TMB-niň 02.01.2001 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N1 от 02.01.2001 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 1 of 02.01.2001
10.12.2001 - 01.03.2003	12	TMB-niň 07.12.2001 ý. senesinden 304 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N304 от 07.12.2001 г. Order of the Central Bank of TurkmenistanNo. 304 of 07.12.2001
01.03.2003 - 01.06.2004	10	TMB-niň 23.01.2003 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 1 от 23.01.2003 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 1 of 23.01.2003
01.06.2004	5	TMB-niň 25.05.2004 ý. senesinden 133 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 133 от 25.05.2004 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 133 of 25.05.2004

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Karz edaralarynyň Türkmenistanyň Merkezi bankyna hökmany ätiýaçlyklaryna geçirmeli möçberleri
Нормативы отчислений кредитных учреждений в обязательные резервы Центрального банка Туркменистана
Standards for deductions of credit institutions to the required reserves with the Central Bank of Turkmenistan

Bellenilen senesi Утвержденная дата Confirmed date	Hökmany ätiýaçlyklaryň derejesi Уровень обязательных резервов Required Reserves Level	Bellikler Примечания / Notes
19.01.2001	5%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky we daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным средствам в национальной и иностранной валюте юридических лиц - for term deposits, accounts in national and foreign currency of legal entities
	25%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в национальной валюте юридических лиц - for other funds in national currency of legal entities
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в иностранной валюте юридических лиц - for other funds in foreign currency of legal entities
20.07.2006	3%	- edara görnüşindäki taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте -on term deposits of legal entities in national currency
	20%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
03.04.2009	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	15%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
17.02.2011	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	10%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
11.02.2015	5%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	12%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	6%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	9%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Кредитных операций
Prepared by the Credit Operations Department

Londonyň gymmat bahaly metallar bazarynyň assosiasiýasy (LBMA) tarapyndan irdenki söwdada bellenilen nyrhy boýunça 2025-nji ýylyň fewral aýyndaky gymmat bahaly metallaryň 1 (bir) unsiýasynyň türkmen manadyna bolan gatnaşyklarynyň sanawy

Перечень цен драгоценных металлов за 1 (одну) унцию по результатам утренних торгов Лондонской Ассоциации рынков драгоценных металлов (LBMA) по отношению к туркменскому манату, действительных в феврале 2025 года

List of prices of precious metals per 1 (one) ounce based on the results of morning trading of the London Bullion Market Association (LBMA) in relation to the Turkmen manat, valid in February 2025

manat /манат/ manat

	Altyn / Золото/ Gold	Kümüş / Серебро/ Silver	Platina / Платина/ Platinum	Palladiý / Палладий/ Palladium
03.02.2025	9 779,5250	109,5150	3 388,0000	3 542,0000
04.02.2025	9 846,2000	110,5825	3 391,5000	3 552,5000
05.02.2025	10 058,3000	112,9625	3 430,0000	3 486,0000
06.02.2025	10 014,2000	112,0700	3 465,0000	3 458,0000
07.02.2025	10 032,5750	112,9625	3 493,0000	3 468,5000
10.02.2025	10 134,4250	112,9275	3 451,0000	3 419,5000
11.02.2025	10 173,9750	111,0550	3 454,5000	3 412,5000
12.02.2025	10 091,7250	111,1775	3 451,0000	3 409,0000
13.02.2025	10 211,0750	112,9625	3 514,0000	3 458,0000
14.02.2025	10 283,1750	115,8675	3 528,0000	3 514,0000
17.02.2025	10 143,7000	113,6800	3 447,5000	3 447,5000
18.02.2025	10 180,9750	113,6100	3 461,5000	3 444,0000
19.02.2025	10 305,4000	115,1850	3 444,0000	3 465,0000
20.02.2025	10 335,6750	115,7100	3 430,0000	3 451,0000
21.02.2025	10 253,9500	115,2550	3 395,0000	3 391,5000
24.02.2025	10 292,1000	113,7850	3 388,0000	3 363,5000
25.02.2025	10 297,1750	112,5075	3 388,0000	3 290,0000
26.02.2025	10 197,4250	111,0025	3 409,0000	3 286,5000
27.02.2025	10 120,7750	111,0375	3 395,0000	3 244,5000
28.02.2025	10 014,9000	108,9725	3 311,0000	3 209,5000

Görkezilen gatnaşyklar Türkmenistanyň Merkezi bankynyň olar boýunça gymmat bahaly metallary satyn almak ýa-da satmak borçnamalaryny göz öňüne tutmazdan bellenildi.

Цены установлены без обязательств Центрального банка Туркменистана покупать или продавать указанные драгоценные металлы по данным ценам

The prices are set without any obligation on the part of the Central Bank of Turkmenistan to buy or sell the specified precious metals at these prices.

Halkara amallar müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Международных операций
Prepared by the Department of International Operations

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda berlen karzlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по кредитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)
Average interest rates on credits in national currency of credit institutions of Turkmenistan (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки State commercial banks		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки Joint-stock commercial banks		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития State Development Bank		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала Banks with foreign capital participation	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal Entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals
Ýanwar, 2025 Январь 2025 January 2025								
Talap edilýänçä До востребования Until demanded								
1 aýa çenli до 1 м-ца / up to 1 month								
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца / 1- 3 months			8,0					
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца / 3- 6 months				12,0				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца / 6-12 months		12,0	5,0	11,5				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г. More than1 year	6,3	11,4	7,7	10,7	1,0			5,0

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda çekilen goýumlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по депозитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)
Average interest rates on deposits in national currency of the credit institutions of Turkmenistan (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки State commercial banks		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки Joint-stock commercial banks		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития State Development Bank		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала Banks with foreign capital participation	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal Entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entities	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals
Ýanwar, 2025 Январь 2025 January 2025								
Talap edilýänçä До востребования Demands deposits		2,5		1,2				
1 aýa çenli до 1 м-ца /up to 1 month								
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца / 1- 3 months	1,0	9,1		4,0				
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца / 3- 6 months		9,0		9,3				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца / 6-12 months	0,3	9,6		9,0				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г. More than1 year		6,0		9,0				

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan milli pulda berlen karzlar we olaryň göterim derejeleri
Кредиты в национальной валюте, предоставленные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним
Credits in national currency provided by the credit institutions and interest rates on them

Показатели	2025-nji ýylyň ýanwar aýynda berlen karzlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем выданных кредитов и средние процентные ставки в январе 2025 г. Volume of issued credits and average interest rates in January 2025	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (mln manat)	Ortaça göterimi (%) Средний процент (%) Average percentage (%)
Jemi berildi **Выдано, всего / Issued, total**	**1 033,21**	**4,05**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	589,44	2,24
raýatlara физическим лицам / individuals	443,77	6,46
Jemi berlen karzlardan: **Из общей суммы кредитов:** **from the overall amount of credits:**		
Gysga möhletli, jemi **Краткосрочные, всего**	**197,86**	**2,08**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	197,76	2,07
raýatlara физическим лицам / individuals	0,10	11,72
Uzak möhletli, jemi **Долгосрочные, всего** **Long-term, total**	**835,34**	**4,52**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	391,68	2,32
raýatlara физическим лицам / individuals	443,67	6,46

Karz edaralary tarapyndan milli pulda çekilen goýumlar we olaryň göterim derejeleri
Депозиты в национальной валюте, привлеченные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним
Deposits in national currency attracted by credit institutions and interest rates on them

Görkezijiler Показатели Indicators	2025-nji ýylyň ýanwar aýynda çekilen goýumlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем привлеченных депозитов и средние процентные ставки в январе 2025 г. Volume of attracted deposits and average interest rates in January 2025	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (mln manats)	Ortaça göterimi (%) средний процент (%) average percentage (%)
Jemi çekilen: **Привлечено всего:** **Total attracted:**	**27 349,03**	**0,25**
Talap edilýänçä **До востребования** **Demand deposits**	**27 046,02**	**0,24**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	23 919,82	
raýatlara физическим лицам / individuals	3 126,20	2,04
Möhletli **Срочные / Term deposits**	**303,01**	**1,57**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	254,59	0,15
raýatlara физическим лицам / individuals	48,42	9,02

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Türkmenistanyň karz edaralarynyň jemlenen jebislendirilen balansy
Сводный консолидированный баланс кредитных учреждений Туркменистана
Consolidated balance sheet of the credit institutions of Turkmenistan

müň manat / тыс. манат / thousand manat

	01.03.2024	01.01.2025	01.03.2025	01.03.2025 ý. 01.03.2024 ý. %-de
IŞJEŇLER / АКТИВЫ/ ASSETS				
Kassa we oňa deňlenen serişdeler Касса и приравненные к ней средства Cash and cash equivalents	676 098,24	621 043,52	825 196,09	*122,05*
Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky aragatnaşyk we ätiýaçlyk hasaplaryndaky serişdeler Корреспондентские счета в Центральном банке Туркменистана и средства на резервных счетах Correspondent accounts with the Central Bank of Turkmenistan and the funds at reserve accounts	21 335 418,10	21 882 210,32	19 795 471,44	*92,78*
Karz edaralara, kärhanalara, guramalara we raýatlara goýberilen karzlar Кредиты, предоставленные кредитным учреждениям, предприятиям, организациям и гражданам Credits granted to credit institutions, enterprises, organizations and individuals	121 404 947,53	128 215 158,67	124 392 981,60	*102,46*
Esasy serişdeler we maýa goýumlary Основные средства и инвестиции Fixed assets andinvestments	1 712 727,94	1 661 359,82	1 655 894,80	*96,68*
Gaýry işjeňler Прочие активы Other assets	12 339 932,93	12 119 247,82	11 611 079,12	*94,09*
JEMI IŞJEŇLER / ВСЕГО АКТИВОВ / TOTAL ASSETS	**157 469 124,72**	**164 499 020,15**	**158 280 623,05**	***100,52***
IŞJEŇ DÄLLER / ПАССИВЫ / LIABILITIES				
Hususy serişdeler Собственные средства Net worth	13 377 606,73	13 969 294,58	13 968 345,33	*104,42*
Karz alnan we çekilen serişdeler Привлеченные и заемные средства Attracted and borrowed funds	117 831 200,81	116 650 247,43	110 157 434,29	*93,49*
Karz çeşmeler boýunça şahamçalar bilen özara hasaplaşyklar Взаимные расчеты с филиалами по кредитным ресурсам Mutual settlements with branches under the credit resources	23 055 426,61	30 284 701,87	30 753 998,19	*133,39*
Gaýry işjeň däller Прочие пассивы / Other liabilities	3 204 890,56	3 594 776,28	3 400 845,24	*106,11*
JEMI IŞJEŇ DÄLLER / ВСЕГО ПАССИВОВ / TOTAL LIABILITIES	**157 469 124,72**	**164 499 020,15**	**158 280 623,05**	***100,52***

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора/ Prepared by Banking Supervision Department

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary barada maglumat

Информация об остатке задолжностей кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте предприятиям, организациям, населению

Informationon outstandingdebtunder the credits issued by the credit institutions of Turkmenistan in national currency to enterprises, organizations, households

mln manat / млн манат / mln amanat

Görkezijiler Показатели Indicators	01.03.2024				01.01.2025				01.03.2025				
	Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	şol sanda / в том числе / including:			Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	şol sanda / в том числе / including:			Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	01.03.2025 ý. 01.03.2024 ý. %-de in %	şol sanda / в том числе / including:		
		Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits		Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits			Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits
Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте, предприятиям, организациям, населению The remainder of credits provided by credit institutions of Turkmenistan in national currency to enterprises, organizations, households	**88 716,42**	**4 151,91**	**81 558,15**	**3 006,37**	**92 135,71**	**11 636,08**	**77 161,15**	**3 338,48**	**90 079,01**	**101,54**	**5 665,62**	**82 216,43**	**2 196,97**
şol sanda / в том числе /including:													
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов выданные предприятиям и организациям государственной собственности The remainder of credits issued to state-owned enterprises and organizations	**54 456,60**	3 774,10	47 788,37	2 894,14	**52 127,83**	11 104,14	37 924,66	3 099,03	**49 550,31**	90,99	5 149,84	42 428,91	1 971,56
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные предприятиям и организациям негосударственной собственности The remainder of credits provided to enteprises and non-state owned organizations	**12 356,47**	319,42	11 990,84	46,21	**14 761,12**	453,89	14 190,06	117,16	**14 877,37**	120,40	417,21	14 357,59	102,58
Raýatlara we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçilere berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов физическим лицам и предпринимателям без образования юридического лица The remainder of credits to individuals and entrepreneurs without the legal entity status	**21 903,35**	58,40	21 778,94	66,02	**25 246,76**	78,05	25 046,42	122,30	**25 651,33**	117,11	98,56	25 429,93	122,83

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy

Подготовлено департаментом Кредитных операций/ Prepared by the Credit Operations Department

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň ösüş depgini
Темпы роста средств на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения
Rates of growth of balances on the settlement, current accounts and deposit accounts of the enterprises, organizations and the households

mln manat / млн манат/mln manat

Görkezijiler Показатели Indicators	01.03.2024			01.01.2025			01.03.2025			
	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	01.03.2025 ý. 01.03.2024 ý. %-de
Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях Funds on the settlement, current accounts and deposit accounts of the enterprises, organizations and households with the credit institutions	**42 049,38**	**15 751,10**	**57 800,48**	**48 200,48**	**11 061,31**	**59 261,79**	**46 702,48**	**10 730,32**	**57 432,80**	*99,4*
şol sanda / в том числе/including:										
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalaryň we guramalaryň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий и организаций государственной собственности Funds of state-owned enterprises and organizations	27 960,65	14 478,16	**42 438,81**	31 061,26	9 860,34	**40 921,60**	31 813,88	9 445,31	**41 259,19**	*97,2*
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий, организаций негосударственной собственности и населения Funds ofenterprises, organizations non-state property, of the households	14 088,73	1 272,94	**15 361,66**	17 139,22	1 200,97	**18 340,19**	14 888,60	1 285,01	**16 173,61**	*105,3*
şol sanda: raýatlaryň we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçileriň hasaplaryndaky serişdeler в том числе: Средства физических лиц и предпринимателей без образования юридического лица Funds of individuals and entrepreneurs without the legal entity status	4 130,60	628,15	**4 758,75**	6 408,98	710,41	**7 119,38**	5 088,72	739,27	**5 828,00**	*122,5*

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора/Prepared vy banking Supervision Department

Raýatlaryň Türkmenistanyň karz edaralaryndaky goýumlary
Вклады населения в кредитных учреждениях Туркменистана
Household depositswith the credit institutions of Turkmenistan

mln manat / млн манат/mln manat

Görkezijiler Показатели	01.03.2024			01.01.2025			01.03.2025					
	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	Talap ediliýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные / Term deposits	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	Talap ediliýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные / Term deposits	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	01.03.2025 ý. - 01.03.2024 ý. %-de	Talap ediliýänçä До востребования Demand deposits	01.03.2025 ý. - 01.03.2024 ý. %-de	Möhletli Срочные / Term deposits	01.03.2025 ý. - 01.03.2024 ý. %-de
Döwlet täjirçilik banklarynda В государственных коммерческих банках In state-commercial banks	**2 088,31**	1 764,86	323,45	**3 135,37**	2 763,47	371,90	**2 740,74**	131,24	2 342,02	132,70	398,72	123,27
Paýdarlar täjirçilik banklarynda В акционерно-коммерческих банках In joint-stock commercial banks	**1 256,47**	964,86	291,61	**1 731,64**	1 396,87	334,77	**1 592,77**	126,77	1 256,06	130,18	336,71	115,47
Daşary ýurt banklarynyň şahamçalarynda В филиалах иностранных банков In branches of foreign banks	**0,60**	0,60		**0,24**	0,24		**0,34**	57,37	0,34	57,37		
Jemi / Итого / Total	**3 345,38**	**2 730,32**	**615,06**	**4 867,25**	**4 160,58**	**706,67**	**4 333,86**	**129,55**	**3 598,42**	**131,79**	**735,43**	**119,57**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора / Prepared by the Banking Supervision Department

2025-nji ýylyň 1-nji mart ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan terminallar, bankomatlar hem-de bank kartlary boýunça maglumat

Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана терминалах, банкоматах и банковских картах по состоянию на 1 марта 2025 года

Information on the POS, ATMs and bank cards registered in the bank card system of Turkmenistan as of March 1, 2025

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкомат / ATM	Terminallar Терминал /Terminal	Ahal welaýaty Ахалский велаят Ahal velayat			Aşgabat Ашхабад Ashgabat			Arkadag Аркадаг Arkadag			Balkan welaýaty Балканский велаят Balkan velayat			Daşoguz welaýaty Дашогузский велаят Dashoguz velayat			Lebap welaýaty Лебапский велаят Lebap velayat			Mary welaýaty Марыйский велаят Mary velayat		
				Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы Terminal	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы Terminal	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы Terminal	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы/ ATM	Terminallar Терминалы Terminal	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы Terminal	Bank kartlary Банковские карты Bank cards	Bankomatlar Банкоматы / ATM	Terminallar Терминалы Terminal
Türkmenistanyň Merkezi banky Центральный банк Туркменистана Central Bank of Turkmenistan	**1**	**4**	**1**		1		1	1	1					1									1	
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	**500 747**	**51**	**1 277**			58	459 374	33	830				41 373	18	333			25			13			18
T. «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» SCBT «Dayhanbank»	**2 111 216**	**1 022**	**7 859**	323 019	180	974	36 700	19	348	1 353	2	9	135 814	89	1 099	522 684	194	1 748	458 513	263	2 068	633 133	275	1 613
T. «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» SCBT «Turkmenistan»	**1 149 363**	**443**	**7 633**	81 972	41	761	529 518	206	3 186	8 638	5	72	169 470	64	1 088	86 665	26	561	124 927	49	1 084	148 173	52	881
T. «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк» JSCBT «Halkbank»	**780 725**	**145**	**6 911**	148 010	11	796	242 819	68	2 209	2 254	3	40	40 822	5	677	48 527	9	986	193 449	24	1 051	104 844	25	1 152
T. «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» JSCBT «Turkmenbashi»	**674 659**	**354**	**5 756**	10 554	7	124	236 629	91	1 283				145 034	81	855	48 361	35	840	133 323	74	1 355	100 758	66	1 299
T. «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат» JSCBT «Senagat»	**506 372**	**86**	**4 258**	25 225	6	140	249 159	15	1 794	1 487	1	8	90 095	14	854	36 142	12	636	42 156	18	316	62 108	20	510
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал» JSCB «Rysgal»	**173 225**	**20**	**4 108**				99 720	12	2 167				12 765	2	421	13 782	2	441	20 353	2	447	26 605	2	632
Türkmen-Türk PTB Туркмено-Турецкий АКБ Turkmen-Turk JSCB	**136 769**	**7**	**2 053**				126 581	3	1 420				368		6	1 465	1	91	4 157	2	277	4 198	1	259
Jemi / Итого / Total	**6 033 077**	**2 132**	**39 856**	**588 780**	**246**	**2 853**	**1 980 501**	**448**	**13 238**	**13 732**	**11**	**129**	**635 741**	**274**	**5 333**	**757 626**	**279**	**5 328**	**976 878**	**432**	**6 611**	**1 079 819**	**442**	**6 364**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy

Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ /Preparedby the IT Department

01.01.2025 - 01.03.2025 seneleri aralygynda bank kartlary boýunça nagt we nagt däl pul dolanyşygy
Наличный и безналичный денежный оборот по банковским картам на период с 01.01.2025 по 01.03.2025 года
Cash and non-cash money turnover as per bank cards over the period from 01.01.2025 to 01.03.2025

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Jemi / Итого/Total								
	Amallaryň sany Количество операций Number of operations	Nagt almak (manat) / Снятие наличных (манат) Cash withdrawal (manat)		Nagt däl hasaplaşyk (manat) / Безналичный расчет (манат) / Cashless payment (manat)					
		Bankomat üsti bilen Через банкомат Via ATM	Terminal üsti bilen Через терминал Via POS terminal	Bankomat üsti bilen Через банкомат Via ATM	Terminal üsti bilen Через терминал Via POS terminal	«Internet-bank» ulgamy arkaly Через систему «Интернет-банк» Via «Internet-banking»	«Mobil-bank» ulgamy arkaly Через систему «Мобильный-банк» Via «Mobile-banking»	«Elektron-söwda» ulgamlary arkaly Через системы «Электронной коммерции» Via «Electronic Commerce»	«Halkbank terminal» ulgamy arkaly Через систему «Халкбанк терминал» Via «Halkbank terminal»
Türkmenistanyň Merkezi banky Центральный банк Туркменистана Central Bank of Turkmenistan	8 128	2 823 845	984 819	331 116					
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	367 438	59 994 895			96 479 520			2 687 155	
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	4 152 880	1 369 077 465	4 207 135	44 618 809	812 426 774	115 300	1 445 380	17 002 785	31 214 366
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» SCBT «Turkmenistan»	3 418 993	915 545 845	11 392 370	14 089 861	466 217 666	635 418	1 847 084	257 793	3 525 815
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» JSCBT «Turkmenbashi»	2 426 163	412 703 900	51 661	9 710 806	367 328 029	6 177	184 149	30 671	417 902
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк» / JSCBT «Halkbank»	5 481 235	404 844 225	3 519 834	19 793 670	362 794 818	9 335	149 942	271 369 294	6 228 632
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат» / JSCBT «Senagat»	903 358	157 114 090	954 241	6 529 539	219 144 628	25 080	545 106	13 311 598	
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал» / JSCB «Rysgal»	1 109 746	67 069 750	364 585	485 582	334 851 806		347 628	11 115 478	
Türkmen-Türk PTB Туркмено-турецкий АКБ Turkmen-Turk JSCB	365 070	9 085 425	293 941	50 970	129 035 970	377	22 039	67 002	
Jemi / Итого / Total	**18 233 011**	**3 398 259 440**	**21 768 587**	**95 610 352**	**2 788 279 211**	**791 687**	**4 541 328**	**315 841 776**	**41 386 716**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ/ Prepared by the IT Department